

Απόθεμα rescEU του μηχανισμού πολιτικής προστασίας της Ένωσης

Πολύτιμη συνεισφορά στην ευρωπαϊκή πολιτική προστασία, παρά τις αδυναμίες στον σχεδιασμό που στάθηκαν εμπόδιο στην υλοποίηση και τη βιωσιμότητα

Περιεχόμενα

Σημείο

01-13 | **Κύρια μηνύματα**

01-07 | Το θέμα και η σημασία του

08-13 | Τα ευρήματα και οι συστάσεις μας

14-74 | **Οι παρατηρήσεις μας αναλυτικότερα**

14-37 | **Αν και οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων ανταποκρίνονταν ως επί το πλείστον στις ανάγκες, ο περιορισμένος χρόνος για τη χρήση των κονδυλίων του NextGenerationEU στάθηκε εμπόδιο στον σωστό σχεδιασμό τους**

18-22 | Αν και οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων είχαν καταρτιστεί βάσει ανάλυσης των ελλείψεων, σε ορισμένες περιπτώσεις δεν υπήρχαν πληροφορίες σχετικά με τις ανάγκες των κρατών μελών

23-28 | Η ανάγκη απορρόφησης των κονδυλίων του NextGenerationEU εντός περιορισμένου χρονικού διαστήματος στάθηκε εμπόδιο στον σωστό σχεδιασμό ορισμένων προσκλήσεων υποβολής προτάσεων

29-34 | Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη δεν αξιοποιούσαν συστηματικά τις διάφορες συνεργίες για τη δημιουργία κοινού στρατηγικού αποθέματος της ΕΕ

35-37 | Η Επιτροπή δεν έχει ασχοληθεί μέχρι στιγμής με τη βιωσιμότητα μετά τη λήξη των έργων που χρηματοδοτούνται από το NextGenerationEU και βρίσκονται στο στάδιο του σχεδιασμού

38-58 | **Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι ικανότητες rescEU αποκτήθηκαν και διατηρήθηκαν με τον ενδεδειγμένο τρόπο, υπήρξαν όμως καθυστερήσεις που επηρέασαν τη διαθεσιμότητά τους**

41-48 | Η προμήθεια μέσων επέμβασης για έργα rescEU πραγματοποιήθηκε γενικά σύμφωνα με τις απαιτήσεις που ορίζονταν στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και τις συμφωνίες επιχορήγησης

49-52 | Τα περισσότερα έργα είχαν σημειώσει καθυστερήσεις που επηρέασαν τη διαθεσιμότητα ορισμένων ικανοτήτων

- 53-58 | Η διατήρηση των αποθεμάτων προβλεπόταν μόνο μέχρι το τέλος της διαθεσιμότητας των κονδυλίων του NextGenerationEU
- 59-74 | Η ανάπτυξη των ικανοτήτων rescEU υπήρξε αποτελεσματική, αλλά οι σχετικές διαδικασίες απόδοσης εξόδων είναι ορισμένες φορές επαχθείς**
- 63-69 | Η ανάπτυξη ικανοτήτων rescEU υπήρξε αποτελεσματική και η προσαρμογή της σε νέες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης ταχεία
- 70-71 | Ο διοικητικός φόρτος προκάλεσε ενίοτε καθυστερήσεις στην υποβολή των αιτημάτων απόδοσης εξόδων
- 72-74 | Οι λόγοι που προβλήθηκαν για τη μη ανάληψη δράσεων απόκρισης στο πλαίσιο του rescEU ήταν δικαιολογημένοι

Παραρτήματα

Παράρτημα Ι – Σχετικά με τον έλεγχο

Παράρτημα ΙΙ – Τα δείγματά μας

Συντομογραφίες

Απαντήσεις της Επιτροπής

Χρονογραμμή

Κλιμάκιο ελέγχου

01

Κύρια μηνύματα

Το θέμα και η σημασία του

- 01** Όταν μιλάμε για τον **μηχανισμό πολιτικής προστασίας της Ένωσης (ΜΠΠΕ)** εννοούμε ένα σύστημα για τον συντονισμό της αντιμετώπισης καταστροφών και της πολιτικής προστασίας μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ και δέκα συμμετεχουσών τρίτων χωρών, το οποίο υποστηρίζεται από την Επιτροπή. Σε έναν τομέα όπου πρωτίστως αρμόδια είναι τα κράτη μέλη, ο ρόλος του ΜΠΠΕ βασίζεται σε τρεις πυλώνες: την πρόληψη, την ετοιμότητα και την αντίδραση. Στο πλαίσιο του ΜΠΠΕ, το rescEU είναι το στρατηγικό απόθεμα της ΕΕ για την ενίσχυση των ικανοτήτων αντιμετώπισης καταστροφών. Το απόθεμα αυτό περιλαμβάνει αεροσκάφη και ελικόπτερα πυρόσβεσης και ιατρικής εκκένωσης, καθώς και διάφορα βασικά αποθέματα, μεταξύ άλλων κινητά νοσοκομεία, ενεργειακό εξοπλισμό και είδη προσωρινής στέγασης, ιατρικά εφόδια και εξοπλισμό για την αντιμετώπιση χημικών, βιολογικών, ραδιολογικών και πυρηνικών καταστάσεων έκτακτης ανάγκης. Το απόθεμα rescEU σχεδιάστηκε ως πρόσθετο επίπεδο προστασίας, το οποίο να επιτρέπει στην ΕΕ να αντιδρά σε καταστροφές σε έσχατη περίπτωση, για τις οποίες οι υφιστάμενες ικανότητες σε εθνικό επίπεδο ή εκείνες που προορίζονται από τα κράτη μέλη δεν μπορούν να διασφαλίσουν αποτελεσματική αντιμετώπιση.

- 02** Τα τελευταία χρόνια, η Ευρώπη έχει βρεθεί αντιμέτωπη με σημαντικές προκλήσεις που προκύπτουν από ένα ολοένα και πιο σύνθετο τοπίο κινδύνων και απειλών. Ως τέτοιες αναφέρονται οι ανησυχίες για την ασφάλεια, όπως ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, ζητήματα δημόσιας υγείας, όπως η πανδημία COVID-19, η κλιματική αλλαγή και οι φυσικές καταστροφές. Στο πλαίσιο αυτό, οι ενεργοποιήσεις του ΜΠΠΕ έχουν αυξηθεί σημαντικά. Μεταξύ 2020 και 2024, ο ΜΠΠΕ ενεργοποιήθηκε 657 φορές, δηλαδή τέσσερις φορές περισσότερο σε σχέση με την προηγούμενη πενταετία. Η [ευρωπαϊκή στρατηγική για την Ένωση Ετοιμότητας](#) του 2025 και η [στρατηγική της ΕΕ για τη δημιουργία αποθεμάτων](#) είναι πρόσφατες εξελίξεις που αντικατοπτρίζουν την ολοένα μεγαλύτερη σημασία που αποκτούν η πολιτική προστασία και η ετοιμότητα έναντι καταστάσεων έκτακτης ανάγκης σε επίπεδο ΕΕ.
- 03** Ο προϋπολογισμός του ΜΠΠΕ υπό το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-2027 ανέρχεται σε 3,7 δισεκατομμύρια ευρώ. Το ποσό αυτό περιλαμβάνει το σχετικό κονδύλιο από το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο, ύψους 1,6 δισεκατομμυρίων ευρώ, και το πρόσθετο προσωρινό κονδύλιο από το NextGenerationEU, ύψους 2 δισεκατομμυρίων, το οποίο παρέχεται για την αντιμετώπιση των αναγκών ανάκαμψης της ΕΕ και των κρατών μελών της που ανέκυψαν από την πανδημία COVID-19. Στα ποσά αυτά προστέθηκαν οι συνεισφορές στον ΜΠΠΕ των συμμετεχουσών τρίτων χωρών, οι οποίες, για την περίοδο 2021-2027, ανέρχονται σε 114 εκατομμύρια ευρώ. Τα τρία τέταρτα (2,9 δισ. ευρώ) της χρηματοδότησης του ΜΠΠΕ για την περίοδο 2021-2027 διατέθηκαν στο rescEU.
- 04** Η Επιτροπή υπέβαλε [νομοθετική πρόταση](#) για κανονισμό σχετικά με τον μηχανισμό πολιτικής προστασίας της Ένωσης και την παροχή ενωσιακής στήριξης για δράσεις ετοιμότητας και αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης στον τομέα της υγείας, ο οποίος θα αντικαταστήσει τον ισχύοντα [κανονισμό του 2021](#). Ο προτεινόμενος προϋπολογισμός υπό το νέο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο της περιόδου 2028-2034 ανέρχεται σε 10,7 δισεκατομμύρια ευρώ, ποσό πολύ υψηλότερο από αυτό της τρέχουσας περιόδου. Το ΕΕΣ δημοσίευσε [γνώμη](#) σχετικά με την εν λόγω πρόταση.
- 05** Στο πλαίσιο του εν προκειμένω ελέγχου, εξετάσαμε τον σχεδιασμό και την υλοποίηση από την Επιτροπή έργων που αποσκοπούσαν στην ανάπτυξη και τη συσσώρευση των αποθεμάτων του rescEU, καθώς και στη χρήση τους. Αξιολογήσαμε κατά πόσον:
- η Επιτροπή είχε αξιολογήσει τις ανάγκες και τις ελλείψεις σε επίπεδο ΕΕ και είχε καταρτίσει τις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων σύμφωνα με τις διαπιστωμένες ανάγκες·
 - τα έργα που χρηματοδοτήθηκαν από το rescEU είχαν υλοποιηθεί αποτελεσματικά, συμπεριλαμβανομένης της συντήρησής τους μετά την ολοκλήρωσή τους·
 - το απόθεμα rescEU είχε χρησιμοποιηθεί για την αποτελεσματική απόκριση σε αιτήματα παροχής βοήθειας σε περιπτώσεις καταστροφών και είχε χρησιμεύσει ως έσχατη λύση, όπως προβλεπόταν αρχικά. Εξετάσαμε επίσης αν ήταν δικαιολογημένες οι αποφάσεις μη ανταπόκρισης σε αιτήματα ενεργοποίησης.

- 06** Ο έλεγχος κάλυψε τις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων rescEU, τα χρηματοδοτηθέντα έργα και τις δράσεις απόκρισης μεταξύ 2022 και 2024, που διαχειρίστηκε η Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκής Πολιτικής Προστασίας και Επιχειρήσεων Ανθρωπιστικής Βοήθειας. Ελέγξαμε επίσης την Αρχή Ετοιμότητας και Αντιμετώπισης Καταστάσεων Έκτακτης Υγειονομικής Ανάγκης σε σχέση με δύο προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και τρία έργα του δείγματός μας στον τομέα των ιατρικών και χημικών, βιολογικών, ραδιολογικών και πυρηνικών αντιμέτρων.
- 07** Ο λόγος για τη διενέργεια του προκειμένου ελέγχου είναι η σημασία που έχει η πολιτική προστασία και, τελευταία, η ετοιμότητα με την ευρεία έννοια σε ένα περιβάλλον αυξανόμενων κινδύνων (σημείο [02](#)). Η έκθεση προσφέρει στους υπευθύνους χάραξης πολιτικής και όχι μόνο μια ανεξάρτητη αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο το απόθεμα rescEU του ΜΠΠΕ συμβάλλει στην πολιτική προστασία της ΕΕ. Αναδεικνύει τις αδυναμίες και περιέχει συστάσεις για βελτίωση που μπορούν να συμβάλουν στην εν εξελίξει νομοθετική διαδικασία που αφορά τη θέσπιση ενός νέου μηχανισμού στο πλαίσιο του ΜΠΠΕ για την περίοδο 2028-2034. Περαιτέρω γενικές πληροφορίες και λεπτομέρειες σχετικά με την εμβέλεια και την προσέγγιση του ελέγχου παρατίθενται στο [παράρτημα Ι](#).

Τα ευρήματα και οι συστάσεις μας

- 08** Συνολικά, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι το απόθεμα rescEU του ΜΠΠΕ συνέβαλε σημαντικά στην ευρωπαϊκή πολιτική προστασία, μέσω της αγοράς και της μίσθωσης διάφορων ικανοτήτων rescEU, καθώς και μέσω της ανάπτυξης αυτών των ικανοτήτων, εφόσον αυτό επιβαλλόταν σε περίπτωση κρίσης. Ωστόσο, οι αδυναμίες στον σχεδιασμό των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων λειτούργησαν ανασταλτικά ως προς την υλοποίηση και τη βιωσιμότητα των έργων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι διαδικασίες που αφορούσαν τα αιτήματα απόδοσης εξόδων σχετικά με δράσεις ανάπτυξης των ικανοτήτων ήταν επαχθείς.

- 09** Διαπιστώσαμε ότι η Επιτροπή διασφάλισε ικανότητες rescEU που ανταποκρίνονταν ως επί το πλείστον στις διαπιστωμένες ανάγκες και ότι οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων του δείγματος είχαν καταρτιστεί βάσει αναλύσεων των ελλείψεων σε επίπεδο ΕΕ, οι οποίες είχαν διενεργηθεί πριν από την εφαρμογή του rescEU. Ωστόσο, υπήρξαν περιπτώσεις στις οποίες η Επιτροπή δεν είχε πληροφορίες σχετικά με τις ανάγκες των κρατών μελών σε ικανότητες, καθώς ενίοτε αυτές αφορούσαν τον τομέα της εθνικής ασφάλειας, γεγονός που τους προσέδιδε εμπιστευτικό χαρακτήρα. Το ποσό της χρηματοδότησης που διατίθετο σε προσκλήσεις υποβολής προτάσεων δεν συνδεόταν πάντοτε άμεσα με εκτίμηση των αναγκών. Επιπλέον, ο περιορισμένος χρόνος κατά τον οποίο μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν τα κονδύλια του NextGenerationEU στάθηκε εμπόδιο στον σωστό σχεδιασμό ορισμένων προσκλήσεων υποβολής προτάσεων (βλέπε σημεία [14-28](#)).

Σύσταση 1

Να βελτιώσει την κατανομή της χρηματοδότησης βάσει των αναγκών

Κατά τον σχεδιασμό νέων ικανοτήτων rescEU, η Επιτροπή οφείλει να χρηματοδοτεί μόνο τις ικανότητες οι οποίες, βάσει επαρκών πληροφοριών από τα κράτη μέλη, συμβάλλουν στην κάλυψη ελλείψεων σε επίπεδο ΕΕ.

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2028

- 10** Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη δεν εκμεταλλεύονταν πάντοτε τις δυνατότητες συνεργιών για τη δημιουργία κοινού στρατηγικού αποθέματος της ΕΕ. Οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, λόγου χάριν, έχουν τα χαρακτηριστικά ανταγωνιστικής διαδικασίας, κάτι που από την ίδια τη φύση τους ενθάρρυνε τους αιτούντες να ανταγωνιστούν μεταξύ τους για χρηματοδότηση. Στα έγγραφα των προσκλήσεων δεν υπήρχαν ειδικές διατάξεις σχετικά με τη δυνατότητα επιλογής κοινών αγορών μεταξύ κρατών μελών. Μολονότι έχουν καταβληθεί προσπάθειες για την από κοινού αγορά αποθεμάτων rescEU, διαπιστώσαμε ότι οι προσπάθειες αυτές είχαν τελεσφορήσει μόνο σε μία περίπτωση, μέσω συμφωνίας-πλαισίου (βλέπε σημεία [29-34](#)).

Σύσταση 2

Να προωθήσει τις συνεργίες στο πλαίσιο της διαδικασίας χρηματοδότησης δράσεων που στηρίζουν το απόθεμα rescEU

Προκειμένου να εξασφαλίζονται καλύτερες τιμές, ταχύτερες προθεσμίες παράδοσης και βελτιώσεις στη διαλειτουργικότητα ορισμένων εξοπλισμών, η Επιτροπή οφείλει:

- α) κατά περίπτωση, να σχεδιάζει προσκλήσεις υποβολής προτάσεων που ενθαρρύνουν τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, όπως μέσω κοινών εφαρμογών·
- β) να αναπτύσσει τις ικανότητες rescEU μέσω κοινών προμηθειών της ίδιας και των κρατών μελών, όπου είναι δυνατόν.

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2028

- 11** Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι, στις περισσότερες περιπτώσεις, οι ικανότητες του rescEU αποκτήθηκαν και διατηρήθηκαν δεόντως κατά τη διάρκεια του έργου, σύμφωνα με τις απαιτήσεις των προσκλήσεων. Ωστόσο, οι καθυστερήσεις στην προμήθεια ορισμένων ικανοτήτων είχαν αρνητικές επιπτώσεις στην έγκαιρη διαθεσιμότητά τους. Όσον αφορά τις επιχορηγήσεις που χρηματοδοτούνταν από το NextGenerationEU, στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων η Επιτροπή δεν είχε προβλέψει τη βιωσιμότητα μετά την ημερομηνία λήξης του έργου. Σε όλα τα έργα, μέριμνα για τη διατήρηση των αποθεμάτων υπήρχε μόνο μέχρι το τέλος της διαθεσιμότητας των κονδυλίων του NextGenerationEU, με συνέπεια να μην υπάρχει πρόνοια για την επακόλουθη διατήρηση στο στάδιο της πρόσκλησης. Μόλις το 2025, η Επιτροπή συνεργάστηκε με τα κράτη μέλη για την αξιολόγηση των αναγκών συντήρησης μετά την ημερομηνία λήξης των έργων και για τη διασφάλιση της υλοποίησης των έργων NextGenerationEU μετά τον Σεπτέμβριο του 2026 και μέχρι τον Δεκέμβριο του 2028.
- 12** Διαπιστώσαμε επίσης ότι, σε δύο προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, η Επιτροπή είχε συμπεριλάβει, ως κατευθυντήρια αρχή, την πτυχή της εξασφάλισης του εφοδιασμού για ορισμένες ικανότητες και ότι η παροχή των ικανοτήτων αυτών ήταν ανοικτή τόσο σε Ευρωπαίους όσο και σε μη Ευρωπαίους προμηθευτές. Τέλος, επισημάναμε ότι η Επιτροπή είχε αρχίσει να διερευνά προσεγγίσεις για τη βελτίωση της διαχείρισης των ρυθμίσεων δημιουργίας αποθεμάτων από την άποψη τόσο της διαχείρισης του κόστους όσο και της ετοιμότητας για ανάπτυξη· ωστόσο, οι προσεγγίσεις αυτές δεν είχαν ακόμη αρχίσει να εφαρμόζονται στην πράξη (βλέπε σημεία [35-58](#)).

Σύσταση 3

Να βελτιώσει τη βιωσιμότητα των έργων rescEU

Σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, η Επιτροπή οφείλει:

- α) να μεριμνά για τη διατήρηση των αποθεμάτων rescEU καθ' όλη τη διάρκεια της επιχειρησιακής ζωής τους·
- β) να διερευνήσει τρόπους για την ενίσχυση της ασφάλειας του εφοδιασμού με την προώθηση προμηθειών από Ευρωπαίους παραγωγούς·
- γ) να βελτιώσει την αποδοτικότητα όσον αφορά τη διαχείριση των υφιστάμενων και των μελλοντικών μηχανισμών για τη δημιουργία αποθεμάτων.

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2028

- 13** Διαπιστώσαμε ότι το rescEU ήταν αποτελεσματικό όσον αφορά την ανταπόκριση σε αιτήματα παροχής βοήθειας και ότι είχε αποδείξει την ικανότητά του να προσαρμόζεται ταχέως σε νέες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, που υπερέβαιναν τα όρια της παραδοσιακής πολιτικής προστασίας. Ωστόσο, καταλήξαμε επίσης στο συμπέρασμα ότι η απαίτηση να υποβάλλονται χωριστά τα αιτήματα απόδοσης εξόδων για τις επιμέρους επιχορηγήσεις για δράσεις απόκρισης ήταν επαχθής για τις εθνικές αρχές. Τέλος, κρίναμε δικαιολογημένους τους λόγους που προβλήθηκαν για τις αποφάσεις μη ανάληψης δράσεων απόκρισης στο πλαίσιο του rescEU (βλέπε σημεία [59-74](#)).

Σύσταση 4

Να εξορθολογίσει την απόδοση των εξόδων για δράσεις απόκρισης

Προκειμένου να μειωθεί ο διοικητικός φόρτος που σχετίζεται με την απόδοση εξόδων για δράσεις απόκρισης, η Επιτροπή οφείλει να απλουστεύσει τις διοικητικές διαδικασίες, παραδείγματος χάριν μέσω επιχορηγήσεων πολλαπλών δράσεων.

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2027

Οι παρατηρήσεις μας αναλυτικότερα

Αν και οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων ανταποκρίνονταν ως επί το πλείστον στις ανάγκες, ο περιορισμένος χρόνος για τη χρήση των κονδυλίων του NextGenerationEU στάθηκε εμπόδιο στον σωστό σχεδιασμό τους

- 14** Το 2019, η νομοθεσία της ΕΕ¹ συμπεριέλαβε το απόθεμα rescEU στον μηχανισμό πολιτικής προστασίας της Ένωσης (ΜΠΠΕ). Το απόθεμα αυτό, το οποίο ως ιδέα γεννήθηκε σε συνέχεια των δασικών πυρκαγιών που έπληξαν μεγάλες περιοχές της Ευρώπης το 2017, δημιουργήθηκε ως στρατηγικό αποθεματικό ευρωπαϊκών ικανοτήτων και αποθεμάτων για την αντιμετώπιση καταστροφών και χρηματοδοτείται πλήρως με επιχορηγήσεις της ΕΕ. Σύμφωνα με τον αρχικό σκοπό του, το rescEU επικεντρώθηκε αρχικά στη δημιουργία αποθέματος πυροσβεστικών αεροσκαφών και ελικοπτέρων. Ωστόσο, η εντολή του διευρύνθηκε στη συνέχεια ώστε να συμπεριλάβει και άλλα είδη καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, ιδίως για την αντιμετώπιση των κρίσεων που προκλήθηκαν από τη νόσο COVID-19 και τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας. Ως εκ τούτου, το απόθεμα rescEU εξελίχθηκε σταδιακά, περιλαμβάνοντας πλέον και άλλες ικανότητες. Ενδεικτικά αναφέρονται τα κινητά νοσοκομεία, μεταφορικά μέσα, ενεργειακός εξοπλισμός και είδη προσωρινής στέγασης, ιατρικά εφόδια και εξοπλισμός για την αντιμετώπιση χημικών, βιολογικών, ραδιολογικών και πυρηνικών (ΧΒΡΠ) καταστάσεων έκτακτης ανάγκης ([παράρτημα Ι](#)).

¹ Απόφαση (ΕΕ) 2019/420 προς επικαιροποίηση της απόφασης αριθ. 1313/2013/ΕΕ.

- 15** Την περίοδο 2021-2027, περί τα 844 εκατομμύρια ευρώ από τον προϋπολογισμό του ΜΠΠΕ υπό το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ) διατέθηκαν για ικανότητες rescEU. Η προβλεπόμενη χρηματοδότηση για το απόθεμα rescEU αυξήθηκε σημαντικά το 2022 και το 2023, με τη διάθεση κονδυλίων ύψους 2 039 εκατομμυρίων ευρώ από το NextGenerationEU (NGEU). Οι ικανότητες rescEU αποκτήθηκαν κυρίως μέσω προσκλήσεων υποβολής προτάσεων που δημοσίευσε η Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκής Πολιτικής Προστασίας και Επιχειρήσεων Ανθρωπιστικής Βοήθειας (ΓΔ ECHO) της Επιτροπής, απευθυνόμενων τόσο προς τα κράτη μέλη της ΕΕ όσο και προς τρίτες χώρες² που συμμετέχουν στον ΜΠΠΕ.
- 16** Στο πλαίσιο των ελεγκτικών εργασιών μας, επιλέξαμε δείγμα 6 προσκλήσεων υποβολής προτάσεων από τις 15 που είχαν δημοσιευθεί το διάστημα 2022-2024, οι οποίες αντιστοιχούσαν σε σχεδόν 1,8 δισεκατομμύρια ευρώ επί συνόλου 2,2 δισεκατομμυρίων για τη συγκεκριμένη περίοδο ([πίνακας](#) στο [παράρτημα II](#)). Οι προσκλήσεις κάλυπταν την αγορά, την ανάπτυξη και τη διατήρηση ικανοτήτων rescEU στον τομέα της εναέριας δασοπυρόσβεσης (ΕΑΔΠ), των ιατρικών και ΧΒΡΠ ικανοτήτων, των εναέριων μεταφορών έκτακτης ανάγκης και της εφοδιαστικής, καθώς και των κινητών καταλυμάτων για πληθυσμούς που είχαν πληγεί από καταστροφή.
- 17** Αξιολογήσαμε κατά πόσον η σύσταση του rescEU βασιζόταν σε εκτίμηση των αναγκών. Εξετάσαμε επίσης κατά πόσον οι έξι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων του δείγματός μας είχαν προετοιμαστεί δεόντως: κατά πόσον υποστηρίζονταν από έγκαιρη και ολοκληρωμένη ανάλυση των ελλείψεων, η οποία λάμβανε υπόψη το είδος των αναγκαίων ικανοτήτων, τις ποσοτικές και ποιοτικές απαιτήσεις, τη γεωγραφική κατανομή και το εκτιμώμενο κόστος. Τέλος, εξετάσαμε κατά πόσον η επιτυχής αίτηση πληρούσε τις διάφορες απαιτήσεις που είχε ορίσει η Επιτροπή.

² Αλβανία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη, Ισλανδία, Μολδαβία, Μαυροβούνιο, Βόρεια Μακεδονία, Νορβηγία, Σερβία, Τουρκία και Ουκρανία.

Αν και οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων είχαν καταρτιστεί βάσει ανάλυσης των ελλείψεων, σε ορισμένες περιπτώσεις δεν υπήρχαν πληροφορίες σχετικά με τις ανάγκες των κρατών μελών

18 Προκειμένου να αιτιολογήσει τη δημιουργία του rescEU, η Επιτροπή εκπόνησε [μελέτη αξιολόγησης των ορισμών, των ελλείψεων και του κόστους των ικανοτήτων απόκρισης](#) για τον ΜΠΠΕ. Η τελική έκθεση, που δημοσιεύθηκε το 2019, περιείχε μια ολοκληρωμένη επισκόπηση των ελλείψεων, παρέχοντας τις ακόλουθες πληροφορίες:

- α) ανασκόπηση και επαναπροσδιορισμό των υφιστάμενων ικανοτήτων απόκρισης,
- β) ανάλυση κόστους,
- γ) ανάλυση βάσει κινδύνου των ελλείψεων σε ικανότητες, και
- δ) αναθεωρημένους στόχους ως προς τις ικανότητες.

19 Διαπιστώσαμε ότι η μελέτη αυτή είχε ισχυρό αντίκτυπο στο νομοθετικό πλαίσιο³, καθώς ενέταξε τις ικανότητες σε ΧΒΡΠ εξοπλισμό, προσωρινά καταλύματα, μεταφορές και εφοδιαστική στην αρμοδιότητα του rescEU και καθόρισε τις σχετικές απαιτήσεις ποιότητας.

20 Οι ειδικές ανάγκες σε κάθε θεματικό τομέα (όπως ο ΧΒΡΠ εξοπλισμός και τα προσωρινά καταλύματα) αποτέλεσαν αντικείμενο συζητήσεων που διοργάνωσε η Επιτροπή με τη συμμετοχή ειδικών ομάδων εμπειρογνομόνων, συμπεριλαμβανομένων εκπροσώπων από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και τις συμμετέχουσες τρίτες χώρες. Όλες οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων του δείγματός μας ανταποκρίνονταν στις ανάγκες που προσδιορίζονταν είτε στην ανάλυση των ελλείψεων ικανοτήτων που αναδείκνυε η μελέτη του 2019, είτε στα αποτελέσματα των συζητήσεων της ειδικής ομάδας εμπειρογνομόνων, είτε και στα δύο. Οι δύο προσκλήσεις υποβολής προτάσεων στον τομέα της ΕΑΔΠ ήταν παράδειγμα εκ των προτέρων διεξοδικής ανάλυσης των αναγκών για αυτό το είδος ικανότητας ([πλαίσιο 1](#)).

³ Η μελέτη αποτέλεσε το έναυσμα για τις τροποποιήσεις της εκτελεστικής απόφασης [\(ΕΕ\) 2019/570](#) σχετικά με τις ικανότητες rescEU μέσω των εκτελεστικών αποφάσεων [\(ΕΕ\) 2021/88](#), [\(ΕΕ\) 2022/288](#) και [\(ΕΕ\) 2022/461](#).

Πλαίσιο 1

Ανάλυση των ελλείψεων στην οποία βασίζονταν οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για ικανότητες εναέριας δασοπυρόσβεσης

Η πρόσκληση υποβολής προτάσεων του 2022 για τις ικανότητες ΕΑΔΠ που δημοσίευσε η Επιτροπή βασιζόταν στις εργασίες της ειδικής ομάδας ΕΑΔΠ του rescEU, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν την περίοδο 2019-2020. Η εν λόγω ομάδα απαρτιζόταν από εκπροσώπους της Επιτροπής και εθνικούς εμπειρογνώμονες ειδικούς στη διαχείριση των εθνικών στόλων ΕΑΔΠ από τα κράτη μέλη της ΕΕ και τις συμμετέχουσες τρίτες χώρες.

Κατά τις συνεδριάσεις της ομάδας, η Επιτροπή και οι εθνικοί εμπειρογνώμονες συμφώνησαν σε μια γεωγραφική κατανομή των ικανοτήτων rescEU, με στόχο την προσαρμογή τους στις περιφερειακές ανάγκες.

Για τη Νότια Ευρώπη, η Επιτροπή και οι εθνικοί εμπειρογνώμονες συμφώνησαν σχετικά με την ανάγκη προμήθειας έξι μονάδων ΕΑΔΠ (αποτελούμενων από δύο αμφίβια αεροσκάφη μεσαίου μεγέθους έκαστη) και εισηγήθηκαν την εγκατάσταση πέντε από αυτές στην Ελλάδα, την Ισπανία, τη Γαλλία, την Κροατία και την Ιταλία. Η έκτη θα μπορούσε να βρίσκεται είτε στην Πορτογαλία είτε στην Κύπρο.

Σε μεταγενέστερες συνεδριάσεις, η Επιτροπή και οι εθνικοί εμπειρογνώμονες συμφώνησαν σχετικά με τις τεχνικές προδιαγραφές των αεροσκαφών και αξιολόγησαν το αναμενόμενο κόστος κάθε ικανότητας.

- 21** Στην ιδιαίτερη περίπτωση του ΧΒΡΠ εξοπλισμού, η ανάλυση ελλείψεων του 2019 κατέδειξε ότι, λόγω του δαπανηρού χαρακτήρα τους, οι σχετικές ικανότητες θα ήταν προτιμότερο να αναπτυχθούν σε επίπεδο ΕΕ. Ωστόσο, η ανάλυση δεν αναδείκνυε το πλήρες εύρος των ελλείψεων σε επίπεδο ικανοτήτων, δεδομένου ότι ορισμένες από τις πληροφορίες αυτές είχαν διαβαθμιστεί λόγω της σημασίας τους για την εθνική ασφάλεια. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν είχε σαφή εικόνα των υφιστάμενων ικανοτήτων σε επίπεδο επιμέρους κρατών μελών. Αναγκάστηκε έτσι να στηρίξει την ανάλυσή της στους κινδύνους που αναδείχθηκαν από τις συζητήσεις της ειδικής ομάδας εμπειρογνομόνων, καθώς και σε ανάλυση απειλών κατά της υγείας που είχε εκπονήσει η Αρχή Ετοιμότητας και Αντιμετώπισης Καταστάσεων Έκτακτης Υγειονομικής Ανάγκης (HERA) που λειτουργούσε στους κόλπους της. Οι πηγές αυτές αποτέλεσαν τις κύριες βάσεις για τον σχεδιασμό της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για ΧΒΡΠ εξοπλισμό του 2022 και των προσκλήσεων για ΧΒΡΠ εξοπλισμό στον ιατρικό τομέα του 2023.

- 22** Η ανάλυση ελλείψεων του 2019 χαρακτηριζόταν από έναν ακόμη περιορισμό συνιστάμενο στο γεγονός ότι βασιζόταν σε εθνικές εκτιμήσεις κινδύνου, οι οποίες δεν παρείχαν συνεκτικό επίπεδο πληροφοριών. Σύμφωνα με την τελική έκθεση (σημείο **18**), δεν υπήρχε πλήρης πρόσβαση στις λεπτομερείς παραδοχές σεναρίων στις οποίες βασίζονταν οι εν λόγω εκτιμήσεις, ούτε στα προβλεπόμενα μέτρα πρόληψης και μετριασμού.

Η ανάγκη απορρόφησης των κονδυλίων του NextGenerationEU εντός περιορισμένου χρονικού διαστήματος στάθηκε εμπόδιο στον σωστό σχεδιασμό ορισμένων προσκλήσεων υποβολής προτάσεων

- 23** Την περίοδο 2022-2024, οι ικανότητες rescEU χρηματοδοτήθηκαν είτε από τον προϋπολογισμό του ΠΔΠ είτε με κονδύλια του NGEU. Τα κονδύλια του ΠΔΠ μπορούν να δεσμευθούν μέχρι το τέλος του 2027⁴, ενώ τα κονδύλια του NGEU (**πλαίσιο στο παράρτημα Ι**) έπρεπε να έχουν δεσμευθεί μέχρι το τέλος του 2023 και πρέπει να καταβληθούν μέχρι το τέλος του 2026⁵, τα δε έργα να υλοποιηθούν μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2026 σύμφωνα με τις συμφωνίες επιχορήγησης.
- 24** Στο δείγμα μας, οι δύο προσκλήσεις για την αγορά ή την προσωρινή μίσθωση ικανοτήτων ΕΑΔΠ χρηματοδοτήθηκαν αμφότερες από τον προϋπολογισμό του ΜΠΠΕ υπό το ΠΔΠ. Αντιθέτως, οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για ΧΒΡΠ εξοπλισμό, καταλύματα, μεταφορές και εφοδιαστική χρηματοδοτήθηκαν από το NGEU. Οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για ΧΒΡΠ εξοπλισμό χρηματοδοτήθηκαν από τη συνεισφορά της HERA στον ΜΠΠΕ μέσω συμφωνίας συναρμοδιότητας, η οποία παρείχε στη ΓΔ ECHO 580,5 εκατομμύρια ευρώ το 2022 και 685,5 εκατομμύρια ευρώ το 2023 σε πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων για τη δημιουργία αποθεμάτων ιατρικών εφοδίων προς αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης ΧΒΡΠ φύσης.

⁴ Άρθρο 114, παράγραφος 2, του δημοσιονομικού κανονισμού.

⁵ Άρθρο 3, παράγραφοι 4 και 9, του κανονισμού 2020/2094 του Συμβουλίου.

- 25** Μολονότι όλες οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων του δείγματος κάλυπταν τους κινδύνους ή τις ελλείψεις που εντοπιζόνταν στη σχετική αξιολόγηση του 2019 ή στις συζητήσεις της ειδικής ομάδας εμπειρογνομόνων, διαπιστώσαμε ότι σε δύο περιπτώσεις ο χρόνος δεν ήταν αρκετός για διεξοδική προετοιμασία. Λόγου χάριν, κατά τον χρόνο προκήρυξης της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για ΧΒΡΠ εξοπλισμό του 2022, σε εσωτερικό έγγραφο της Επιτροπής επισημαινόταν η πίεση χρόνου για τη δέσμευση των κονδυλίων του NGEU και τονιζόταν ότι ο κανονισμός NGEU περιλάμβανε απαίτηση για νομική δέσμευση του 60 % των σχετικών κονδυλίων, ποσοστό που θα αντιστοιχούσε σε σχεδόν 1,2 δισεκατομμύρια ευρώ μέχρι το τέλος του 2022 και θα απαιτούσε την άμεση επίτευξη συμφωνίας και προόδου. Αυτό επιβεβαιώνει το συμπέρασμά μας ότι η πρόσκληση υποβολής προτάσεων του 2022 αποσκοπούσε στην απορρόφηση των κονδυλίων του NGEU που βρέθηκαν ξαφνικά να είναι διαθέσιμα. Στην πραγματικότητα, οι συμμετέχοντες στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων για ΧΒΡΠ εξοπλισμό του 2022 είχαν υποβάλει προτάσεις έργων με προϋπολογισθείσα αξία πολύ χαμηλότερη σε σχέση με το χρηματοδοτικό κονδύλιο της πρόσκλησης. Ως απάντηση, και λαμβανομένου υπόψη του πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, η Επιτροπή πρότεινε στους αιτούντες, κατόπιν διαβούλευσης με τα κράτη μέλη και τις συμμετέχουσες τρίτες χώρες, να προχωρήσουν σε σημαντική αύξηση των προϋπολογισμών των έργων τους. Έτσι ένας από αυτούς αύξησε τον προϋπολογισμό του έργου του κατά 86 εκατομμύρια ευρώ και ένας άλλος κατά 63 εκατομμύρια, ήτοι κατά 55 % και 113 % αντίστοιχα, προκειμένου να προμηθευθούν περισσότερο εξοπλισμό ενόψει των εξελισσόμενων κινδύνων που συνδέονταν με τον πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας.
- 26** Το 2022, η Επιτροπή δημοσίευσε πρόσκληση υποβολής προτάσεων στον τομέα των μεταφορών και της εφοδιαστικής. Μόλις δύο κράτη μέλη υπέβαλαν αιτήσεις, και μάλιστα το ένα αποσύρθηκε. Ως προς το άλλο, χρειάστηκαν αρκετοί γύροι ερωταπαντήσεων, προκειμένου να αποσαφηνιστούν οι ανάγκες που αναφέρονταν στην πρόσκληση. Επιπλέον, οι αλλαγές που επήλθαν στην αρχική πρόταση είχαν ως αποτέλεσμα να πενταπλασιαστεί ο αρχικός προϋπολογισμός, δηλαδή να εκτοξευθεί από τα 27 εκατομμύρια ευρώ σε σχεδόν 136 εκατομμύρια, δεδομένου ότι η πρώτη έκδοση της πρότασης περιλάμβανε ένα αεροσκάφος λιγότερο, ήτοι δύο αεροσκάφη αντί για την τελική πρόταση των τριών, και δεν περιλάμβανε το κόστος των ωρών πτήσης.

27 Η μόνη επιλεγείσα πρόταση δεν πληρούσε πλήρως όλες τις απαιτήσεις της πρόσκλησης (**πλαίσιο 2**). Μολονότι το οικείο κράτος μέλος διέθετε επαρκή πείρα σε έργα συγκρίσιμου μεγέθους, δεν είχε προηγούμενη εμπειρία με έργα που περιλάμβαναν την παροχή υπηρεσιών αεροπορικών μεταφορών ταχείας αντίδρασης σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, η οποία αποτελούσε ένα νέο είδος ικανότητας. Ωστόσο, ο αιτών θεώρησε την πρόσκληση ως ευκαιρία να συμπεριλάβει στις δραστηριότητές του για δημιουργία αποθεμάτων τις μεταφορές και την εφοδιαστική. Κατά το στάδιο αξιολόγησης της πρότασης, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η ικανότητα του αιτούντος να διαχειριστεί το έργο κινδύνευε λόγω έλλειψης προσωπικού, αλλά δεν αμφισβήτησε το χρονοδιάγραμμα, το οποίο τελικά αποδείχθηκε υπερβολικά φιλόδοξο, καθώς το έργο σημείωσε σοβαρές καθυστερήσεις (**πλαίσιο 5**).

Πλαίσιο 2

Απαιτήσεις της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για μεταφορές και εφοδιαστική

Η πρόσκληση υποβολής προτάσεων στον τομέα των μεταφορών και της εφοδιαστικής απαιτούσε από τους αιτούντες να διαθέσουν δύο αεροσκάφη πολλαπλών χρήσεων και ένα αεροσκάφος ιατρικής εκκένωσης, σε περίπτωση που τα αεροσκάφη πολλαπλών χρήσεων δεν πληρούσαν τα κριτήρια ιατρικής εκκένωσης (όπως η ικανότητα μεταφοράς τουλάχιστον τεσσάρων μονάδων εντατικής θεραπείας ή 24 φορείων), σύμφωνα με την [εκτελεστική απόφαση 2019/570](#).

Η πρόσκληση επέβαλε επίσης και άλλους όρους, απαιτώντας από τους αιτούντες:

- να επιχειρούν τόσο την ημέρα όσο και τη νύκτα·
- να επιχειρούν, εφόσον είναι αναγκαίο, σε δύσκολες συνθήκες, όπως κοντά σε εμπόλεμη ζώνη·
- να παρέχουν υπηρεσίες υλικοτεχνικής υποστήριξης, όπως η φόρτωση και εκφόρτωση υλικών·
- να μεταφέρουν και να χειρίζονται ειδικά αντικείμενα σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα.

Ο επιλεγείς υποψήφιος δεν πληρούσε πλήρως αυτές τις πρόσθετες απαιτήσεις. Ενώ τα προσφερόμενα αεροσκάφη μπορούσαν να επιχειρούν ημέρα και νύχτα, είχαν περιορισμούς ως προς τη λειτουργία τους σε δύσκολες συνθήκες (λόγω του τύπου του κινητήρα των προτεινόμενων αεροσκαφών), τη φόρτωση και εκφόρτωση υλικών (καθώς θα χρειαζόνταν υλικοτεχνική υποστήριξη στο έδαφος) και τη μεταφορά ορισμένων μονάδων, όπως τα οχήματα δασοπυρόσβεσης.

28 Εξετάσαμε πρόσκληση υποβολής προτάσεων για την παροχή καταλυμάτων, η οποία, κατά την άποψή μας, είχε προετοιμαστεί σωστά, παρά τους χρονικούς περιορισμούς όσον αφορά την απορρόφηση των κονδυλίων του NGEU. Διαπιστώσαμε ότι το έγγραφο της πρόσκλησης δεν απαιτούσε συγκεκριμένα από τα κράτη μέλη να προτείνουν ένα ειδικό είδος καταλύματος, ώστε να αποφευχθεί η ακούσια εισαγωγή διακρίσεων εις βάρος των αιτούντων. Η Επιτροπή είχε θεσπίσει ένα ελάχιστο σύνολο χαρακτηριστικών που έπρεπε να συνδυάζονται με τις συγκεκριμένες λύσεις που πρότειναν τα κράτη μέλη, γεγονός που έδινε στα τελευταία τη δυνατότητα να συνεισφέρουν τη δική τους εθνική εμπειρία, καθώς και οποιαδήποτε καινοτομία προερχόμενη από τη βιομηχανία. Διαπιστώσαμε ότι η προσέγγιση αυτή απέφερε θετικά αποτελέσματα. Και αυτό χάρη στο γεγονός ότι η Επιτροπή μπόρεσε να επιλέξει διαφορετικά έργα προς χρηματοδότηση, συμπεριλαμβανομένων έργων στο πλαίσιο των οποίων παρέχονταν δύο είδη καταλυμάτων: καταλύματα που προορίζονταν για βραχυπρόθεσμη ή μεσοπρόθεσμη χρήση, τα οποία είναι εύκολο να μεταφερθούν και να εγκατασταθούν, και περισσότερο σύνθετα καταλύματα που θεωρούνται καλύτερη λύση μεσοπρόθεσμα.

Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη δεν αξιοποιούσαν συστηματικά τις διάφορες συνεργίες για τη δημιουργία κοινού στρατηγικού αποθέματος της ΕΕ

29 Όλες οι ικανότητες rescEU φιλοξενούνται σε κράτη μέλη και σε συμμετέχουσες τρίτες χώρες που είναι πρόθυμες να ανταποκριθούν στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων της Επιτροπής. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη υποχρεούνται να διασφαλίζουν⁶ την κατάλληλη γεωγραφική κατανομή των ικανοτήτων rescEU. Κατά την αξιολόγηση των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων του δείγματός μας, διαπιστώσαμε ότι η γεωγραφική κατανομή των ικανοτήτων rescEU ανά την ΕΕ και στις συμμετέχουσες τρίτες χώρες ήταν συνάρτηση της προθυμίας των κρατών μελών και των συμμετεχουσών χωρών να συμμετάσχουν στα συγκεκριμένα έργα.

30 Στην τελική έκθεση του 2019 σχετικά με τη [μελέτη αξιολόγησης των ορισμών, των ελλείψεων και του κόστους των ικανοτήτων απόκρισης για τον ΜΠΠΕ](#) αναφέρονται τα ζητήματα σχετικά με την κοινή προμήθεια και αποθήκευση ικανοτήτων που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά το στάδιο της αγοράς. Ωστόσο, σε καμία από τις προσκλήσεις του δείγματος δεν γινόταν αναφορά σε τέτοια ζητήματα. Στα έγγραφα των προσκλήσεων δεν υπήρχαν ειδικές διατάξεις που να παρέχουν τη δυνατότητα επιλογής κοινών αγορών από τα κράτη μέλη (να ευνοούν, λόγου χάριν, τις αιτήσεις από κοινοπραξίες).

⁶ Άρθρο 12, παράγραφος 1, της [απόφασης αριθ. 1313/2013/ΕΕ](#).

- 31** Δικαιούχος ενός έργου του δείγματος αναγνώρισε ότι η Επιτροπή είχε παράσχει πληροφορίες σε συνεδριάσεις της ειδικής ομάδας εμπειρογνομόνων σχετικά με τη δυνατότητα επιλογής κοινών αγορών. Ωστόσο, το σύστημα των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων από την ίδια τη φύση του ενθάρρυνε τον ανταγωνισμό μεταξύ των αιτούντων για τη λήψη χρηματοδότησης. Ένας άλλος δικαιούχος έργου είχε προσπαθήσει να επικοινωνήσει με άλλα κράτη μέλη κατά την κατάρτιση της πρότασής του, χωρίς όμως ανταπόκριση.
- 32** Για ένα έργο στο πλαίσιο των προσκλήσεων του δείγματός μας, η HERA είχε διευκολύνει την προμήθεια ενός είδους εξοπλισμού μέσω συμφωνίας-πλαίσιου για δεκατέσσερα κράτη μέλη και συμμετέχουσες τρίτες χώρες. Η ευκαιρία αυτή θεωρήθηκε θετική από τον δικαιούχο του έργου, δεδομένου ότι χρειάστηκε επίσης να προμηθευθεί μεγάλες ποσότητες και άλλων ειδών σε σύντομο διάστημα και χωρίς να υποστηρίζεται από συμφωνία-πλαίσιο.
- 33** Σε μια άλλη περίπτωση, η Επιτροπή προσπάθησε να διευκολύνει μια κοινή διαδικασία σύναψης σύμβασης μεταξύ έξι κρατών μελών στα οποία είχε χορηγηθεί χρηματοδότηση για την προμήθεια ικανοτήτων ΕΑΔΠ. Ωστόσο, σύμφωνα με τη δική της ερμηνεία το 2021, η Επιτροπή θεώρησε νομικά αδύνατη την απευθείας προμήθεια εξοπλισμού για λογαριασμό των κρατών μελών, εάν δεν ήταν η ίδια ιδιοκτήτρια τουλάχιστον μέρους του εξοπλισμού που θα αγοράζόταν. Μετά την αναθεώρηση του [δημοσιονομικού κανονισμού](#)⁷ τον Νοέμβριο του 2024, κατέστη δυνατή η απευθείας σύναψη συμβάσεων από την Επιτροπή εξ ονόματος των κρατών μελών σε τέτοιες περιπτώσεις.
- 34** Κατά την άποψή μας, η Επιτροπή ήταν ο πλέον κατάλληλος φορέας για να διασφαλίσει τη συμπληρωματικότητα με άλλες ευρωπαϊκές ικανότητες κατά την αξιολόγηση των προτάσεων έργων των αιτούντων. Η συμπληρωματικότητα με τα υφιστάμενα αποθέματα της ΕΕ ήταν ένα επιμέρους κριτήριο για την αξιολόγηση της συνάφειας των έργων στο πλαίσιο των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων του δείγματος σχετικά με ικανότητες στον τομέα ΧΒΡΠ. Ωστόσο, για την πρόσκληση υποβολής προτάσεων του 2022, η Επιτροπή αξιολόγησε αυτό το επιμέρους κριτήριο μόνο από την άποψη της διαλειτουργικότητας, η οποία αποτελεί μία μόνο πτυχή της συμπληρωματικότητας. Η κατάσταση αυτή βελτιώθηκε επ' ευκαιρία της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων του 2023 στον ίδιο τομέα, όπου η συμπληρωματικότητα συμπεριλήφθηκε ως επιμέρους κριτήριο και αξιολογήθηκε από την Επιτροπή στην έκθεση αξιολόγησης που συνέταξε.

⁷ Άρθρο 168.

Η Επιτροπή δεν έχει ασχοληθεί μέχρι στιγμής με τη βιωσιμότητα μετά τη λήξη των έργων που χρηματοδοτούνται από το NextGenerationEU και βρίσκονται στο στάδιο του σχεδιασμού

- 35** Τέσσερις από τις έξι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων του δείγματος είχαν καταρτιστεί βάσει του συνήθους χρονοδιαγράμματος εκτέλεσης των κονδυλίων του NGEU, γεγονός ανασταλτικό για τον μεσοπρόθεσμο σχεδιασμό αναφορικά με τους πόρους που αποκτώνται με τις διάφορες επιχορηγήσεις. Οι αιτούντες όφειλαν να υποβάλουν έκθεση σχετικά με την τύχη των πόρων που θα αγοράζονταν, συμπεριλαμβανομένης της διατήρησής τους, μέχρι την ολοκλήρωση του έργου τον Σεπτέμβριο του 2026. Ένας αιτών εξέφρασε ανησυχία σχετικά με τη βιωσιμότητα των ικανοτήτων ήδη κατά το στάδιο της πρότασης έργου το 2022, αλλά το ζήτημα δεν απασχόλησε σε εκείνη τη φάση. Οι δύο προσκλήσεις υποβολής προτάσεων στον τομέα της ΕΑΔΠ δεν δεσμεύονταν από τον εν λόγω περιορισμό, καθώς είχαν χρηματοδοτηθεί από τον προϋπολογισμό του ΜΠΠΕ υπό το ΠΔΠ.
- 36** Όσον αφορά τις δύο προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για ικανότητες στον τομέα ΧΒΡΠ, οι αιτούντες είχαν καταρτίσει σχέδια για υπηρεσίες συντήρησης του αποθέματος μέχρι την ολοκλήρωση του έργου. Μόνο μία από τις προτάσεις έργων που χρηματοδοτήθηκαν από το NGEU περιείχε διατάξεις που όριζαν την τύχη των συγκεκριμένων πόρων μετά τη λήξη του έργου. Στην περίπτωση αυτή, ο δικαιούχος προέβλεψε επίσης τη δυνατότητα προμήθειας υπηρεσιών συντήρησης πέραν της ημερομηνίας λήξης, συμπεριλαμβάνοντας στη σύμβαση προμήθειας ρήτρα που επέτρεπε την παράταση της σύμβασης για έναν χρόνο μετά την ημερομηνία λήξης του έργου ([πλαίσιο 3](#)).

Πλαίσιο 3

Σχέδια για τη βιωσιμότητα μετά την ημερομηνία λήξης του έργου

Βάσει της συμφωνίας επιχορήγησης μεταξύ της Επιτροπής και ενός συγκεκριμένου κράτους μέλους, ένας δικαιούχος έργου έπρεπε να καταρτίσει σχέδια για το μέλλον των αποκτηθέντων πόρων μετά τη λήξη του έργου, ιδίως για τα είδη με σημαντικά μεγαλύτερη διάρκεια ζωής από τη διάρκεια του έργου που καθοριζόταν στα 3 χρόνια και 9 μήνες, καθώς και για την ανακύκλωση ορισμένων ειδών εντός του αποθέματος.

Στη σύμβαση που συνήφθη στο πλαίσιο μίας διαδικασίας σύναψης συμβάσεων για ΧΒΡΠ εξοπλισμό του δείγματός μας, ο δικαιούχος από το συγκεκριμένο κράτος μέλος συμφώνησε με τον προμηθευτή τη διατήρηση για διάστημα που υπερέβαινε τη διάρκεια του έργου, δεδομένου ότι η διάρκεια ζωής ορισμένων ειδών εντός του αποθέματος θα υπερέβαινε κατά πολύ την ημερομηνία λήξης του έργου. Όμως, μέχρι τον Δεκέμβριο του 2025, δεν είχε συναφθεί σύμβαση διατήρησης μετά τον Σεπτέμβριο του 2026, καθώς δεν υπήρχαν πληροφορίες από την Επιτροπή σχετικά με το αν η διάρκεια της επιχορήγησης μπορούσε να παραταθεί πέραν της συγκεκριμένης ημερομηνίας. Ωστόσο, ο δικαιούχος του έργου, αφού το συμπεριέλαβε στη σύμβαση προμήθειας, είχε δικαίωμα, σε περίπτωση παράτασης του έργου, να συνάψει συμβάσεις διατήρησης μετά τον Σεπτέμβριο του 2026.

- 37** Μέχρι το τέλος του 2025, η Επιτροπή δεν είχε θέσει στη διάθεση των εθνικών αρχών καμία πληροφορία σχετικά με τον σχεδιασμό της βιωσιμότητας μεταξύ του τέλους του 2026 και της έναρξης ισχύος του επόμενου ΠΔΠ το 2028. Τον Δεκέμβριο του 2025, η Επιτροπή ενημέρωσε τα κράτη μέλη ότι κατ' εξαίρεση είχε παραταθεί η περίοδος υλοποίησης των έργων μέχρι το πολύ τις 31 Δεκεμβρίου 2028. Ωστόσο, τον Μάρτιο του 2026, δεν είχε ακόμη επιλυθεί το ζήτημα της χρηματοδότησης που χρειάζεται για τη διατήρηση των αποθεμάτων rescEU μέχρι την έναρξη ισχύος του επόμενου ΠΔΠ.

Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι ικανότητες rescEU αποκτήθηκαν και διατηρήθηκαν με τον ενδεδειγμένο τρόπο, υπήρξαν όμως καθυστερήσεις που επηρέασαν τη διαθεσιμότητά τους

- 38** Επιλέξαμε δείγμα 7 έργων από τα 75 συνολικά που χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο μίας εκ των έξι προσκλήσεων υποβολής προτάσεων του δείγματος, οι οποίες προκηρύχθηκαν μεταξύ 2022 και 2024 (σημείο [16](#)). Τα έργα αυτά αντιπροσώπευαν το 36 % της συνολικής χορηγηθείσας χρηματοδότησης (ήτοι 800 εκατ. ευρώ από 2,2 δισ. ευρώ). Στο δείγμα αυτό προσθέσαμε ένα έργο που έτυχε απευθείας ανάθεσης.
- 39** Τα έργα στο δείγμα μας αφορούσαν την αγορά ή τη μίσθωση ικανοτήτων πυρόσβεσης (έργα 1 και 7), τη δημιουργία αποθεμάτων και τη διατήρηση ειδών στον τομέα ΧΒΡΠ και ιατρικών ειδών (έργα 2, 3 και 6), την αερομεταφορά ανθρώπων και εξοπλισμού (έργο 4), την αγορά κινητών καταλυμάτων για πληθυσμούς που πλήττονται από καταστροφή (έργο 5) και τον ενεργειακό εφοδιασμό έκτακτης ανάγκης (έργο 8). Στο [πλαίσιο 4](#) παρουσιάζονται ορισμένα παραδείγματα των διάφορων ειδών έργων rescEU του δείγματος. Ο πλήρης κατάλογος των έργων παρατίθεται στο [παράρτημα II](#).

Πλαίσιο 4

Παραδείγματα έργων rescEU του δείγματος

Αποθέματα σε περίπτωση χημικού, βιολογικού, ραδιολογικού ή πυρηνικού συμβάντος (έργα 2, 3 και 6)

Το rescEU χρησιμοποιήθηκε για τη χρηματοδότηση έργων που αποσκοπούσαν στην ενίσχυση της ικανότητας της ΕΕ να αντιμετωπίζει χημικά, βιολογικά, ραδιολογικά και πυρηνικά συμβάντα.

Στο πλαίσιο αυτών των έργων, συγκροτήθηκαν αποθέματα με βάση διάφορα σενάρια αναφοράς έκτακτης ανάγκης. Ο σχεδιασμός έλαβε υπόψη τη φύση και την κλίμακα των πιθανών συμβάντων και τις δράσεις απόκρισης που προβλέπονται σε τέτοιες περιπτώσεις.

Τα αποθέματα περιλαμβάνουν ιατρικά εφόδια, προστατευτικό και απολυμαντικό εξοπλισμό και άλλα είδη που χρειάζεται ενδεχομένως το προσωπικό πρώτης επέμβασης ή ο ευρύτερος πληθυσμός.

Πηγή: άσκηση Rescue Borealis, 2025, Υπουργείο Εσωτερικών, Φινλανδία.

Ικανότητες προσωρινής στέγασης στο πλαίσιο του rescEU: οικισμοί με κοντέινερ (έργο 5)

Το rescEU χρησιμοποιήθηκε επίσης για τη χρηματοδότηση έργου που αποσκοπούσε στην ταχεία παροχή καταλυμάτων σε τόπο που βρίσκεται σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, όπως σε περίπτωση ισχυρού σεισμού. Τα καταλύματα σχηματίζουν οικισμούς με κοντέινερ που περιλαμβάνουν χώρο στέγασης, υποδομές υγιεινής και αποχέτευσης, βασικές ιατρικές υπηρεσίες, δεξαμενές νερού και γεννήτριες, ενώ ο κάθε οικισμός μπορεί να φιλοξενήσει μέχρι και 256 άτομα. Οι εν λόγω ικανότητες προσφέρουν ευελιξία, καθώς οι μονάδες κοντέινερ παρέχουν, σε διαφορετικές καταστάσεις, στοχευμένη απόκριση στις ανάγκες των πληγείσων χωρών.

Πηγή: ΕΕΣ.

Μεταβατική φάση rescEU – Μονάδα ΕΑΔΠ διαθέσιμη κατά τη διάρκεια της αντιτυρικής περιόδου για δράσεις αντιμετώπισης (έργο 7)

Κάθε χρόνο, η Επιτροπή διοργανώνει προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για τη χρηματοδότηση της μίσθωσης αεροσκαφών, τα οποία τίθενται στη διάθεση του rescEU κατά τη διάρκεια της αντιτυρικής περιόδου (από 15 Ιουνίου έως 31 Οκτωβρίου). Το έργο του δείγματός μας περιλάμβανε μία μονάδα ΕΑΔΠ (απαρτιζόμενη από δύο αμφίβια αεροσκάφη μεσαίου μεγέθους και τα πληρώματά τους) που τέθηκε στη διάθεση του rescEU από την Ιταλία. Τα αεροσκάφη αυτά μπορούν να χρησιμοποιούνται σε άλλες χώρες των οποίων οι πόροι δεν επαρκούν για τη διαχείριση δασικών πυρκαγιών μεγάλης κλίμακας.

Πηγή: ΕΕΣ.

- 40** Αξιολογήσαμε κατά πόσο τα κράτη μέλη αγόρασαν ή μίσθωσαν με αποτελεσματικό τρόπο ικανότητες rescEU, καθώς και τη διαθεσιμότητά τους σε διάφορες χώρες. Επίσης, εξετάσαμε πώς έγινε η διατήρηση και η διαχείριση των ικανοτήτων, αφότου κατέστησαν διαθέσιμες.

Η προμήθεια μέσων επέμβασης για έργα rescEU πραγματοποιήθηκε γενικά σύμφωνα με τις απαιτήσεις που ορίζονταν στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και τις συμφωνίες επιχορήγησης

- 41** Συνολικά, για τα οκτώ έργα του δείγματός μας, η προμήθεια όλων των απαριθμούμενων στη συμφωνία επιχορήγησης ικανοτήτων σύμφωνα με τις απαιτήσεις της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων και της συμφωνίας επιχορήγησης είτε είχε ήδη πραγματοποιηθεί είτε βρισκόταν σε καλό δρόμο. Διαπιστώσαμε ότι οι επιλεγείσες συμβάσεις που είχαν συναφθεί στο πλαίσιο των έργων ήταν σύμφωνες με την τιμή, την ποιότητα και τις ποσότητες που ορίζονταν στις συμφωνίες επιχορήγησης, καθώς και με την έρευνα αγοράς που είχε διενεργηθεί πριν από την έναρξη της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, εξαιρουμένου ενός έργου. Το συγκεκριμένο έργο αποτέλεσε και αντικείμενο [έρευνας που διενήργησε η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης \(OLAF\)](#).
- 42** Τον Φεβρουάριο του 2025, η OLAF συνέστησε την ανάκτηση άνω των 91 εκατομμυρίων ευρώ από τα 114 εκατομμύρια που προορίζονταν για την αγορά γεννητριών για περιοχές που αντιμετωπίζουν ελλείψεις ηλεκτρικής ενέργειας λόγω του πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας. Σύμφωνα με την OLAF, στο πλαίσιο της διαδικασίας σύναψης σύμβασης δεν τηρήθηκαν οι αρχές της διαφάνειας, του ανταγωνισμού, της ίσης μεταχείρισης και της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Από την έρευνα προέκυψε υπερτιμολόγηση, έλλειψη ανταγωνισμού και η παροχή αθέμιτων πλεονεκτημάτων σε ορισμένους αναδόχους. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή διέταξε τη διενέργεια ανεξάρτητου ελέγχου τόσο των συστημάτων εσωτερικών δικλίδων της εμπλεκόμενης εθνικής αρχής όσο και της χρήσης των κονδυλίων που διατέθηκαν στο πλαίσιο συμφωνιών επιχορήγησης όσον αφορά τις υπόλοιπες επιχορηγήσεις από το rescEU. Η Επιτροπή σχεδιάζει να δώσει συνέχεια στην υπόθεση αυτή το 2026 εφαρμόζοντας δημοσιονομικές διορθώσεις.

- 43** Παρά τις καθυστερήσεις (σημεία [50-52](#)), έως τον Νοέμβριο του 2025 τα περισσότερα μέσα επέμβασης των έργων του δείγματός μας είχαν καταστεί διαθέσιμα, όπως επιβεβαιώθηκε με τους επιτόπιους ελέγχους μας, και ήταν έτοιμα προς χρήση μετά την καταχώρισή τους στο κοινό σύστημα επικοινωνίας και πληροφόρησης έκτακτης ανάγκης (ΚΣΕΠΕΑ). Το ΚΣΕΠΕΑ είναι η διαδικτυακή εφαρμογή προειδοποίησης και ενημέρωσης που επιτρέπει την ανταλλαγή πληροφοριών σε πραγματικό χρόνο μεταξύ του Κέντρου Συντονισμού Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών (ΚΣΑΕΑ) και των 37 εθνικών σημείων επαφής του ΜΠΠΕ. Εθνικό σημείο επαφής μπορεί να είναι μια αρχή ή ένα υπουργείο που ορίζεται από κάθε χώρα, προκειμένου να διασφαλίζει την πολιτική προστασία ολόκληρο το εικοσιτετράωρο και όλες τις ημέρες της εβδομάδας, όπως και τον συντονισμό με το ΚΣΑΕΑ. Στην περίπτωση του έργου για το οποίο διενήργησε έρευνα η OLAF, τα μέσα επέμβασης που φυλάσσονται σε αποθήκες δεν είναι πλέον διαθέσιμα προς χρήση λόγω των εν εξελίξει ερευνών σε εθνικό επίπεδο.
- 44** Οι ικανότητες καταχωρίζονταν στο ΚΣΕΠΕΑ είτε σταδιακά, καθώς τα διάφορα είδη παραδίδονταν και τοποθετούνταν σε αποθήκες είτε, σε ορισμένες περιπτώσεις, αφότου μια ολόκληρη μονάδα είχε συσταθεί και φυλασσόταν σε αποθήκες. Το 2025, η Επιτροπή εισήγαγε το ΚΣΕΠΕΑ 2.0. Το εν λόγω αναβαθμισμένο σύστημα περιλαμβάνει βελτιώσεις για τον μετριασμό του κινδύνου σφαλμάτων που οφείλονται στη μη αυτοματοποιημένη καταχώριση των μέσων επέμβασης.
- 45** Αν και η πολιτική προστασία αποτελεί εθνική αρμοδιότητα, οι δικαιούχοι υποστηρίζουν σθεναρά και επικροτούν την αλληλεγγύη και την ανταλλαγή γνώσεων που διακρίνουν την προετοιμασία ενόψει καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και την αντιμετώπισή τους⁸. Οι συμφωνίες επιχορήγησης απαιτούν την εμφάνιση του λογότυπου rescEU, προκειμένου να προβάλλεται η έμπρακτη αλληλεγγύη της ΕΕ. Κατά τις επισκέψεις ελέγχου μας, διαπιστώσαμε ότι το λογότυπο ήταν όντως ορατό στα περισσότερα από τα είδη που ελέγξαμε ([φωτογραφία 1](#)). Εντοπίσαμε δύο εξαιρέσεις: σε μία περίπτωση, το λογότυπο δεν ήταν τοποθετημένο σε συσκευασμένα είδη που φυλάσσονταν σε αποθήκη, αλλά η επισήμανση προβλεπόταν να γίνει κατά την προετοιμασία των ειδών ενόψει της ανάπτυξής τους, σύμφωνα με τις τυποποιημένες επιχειρησιακές διαδικασίες της αποθήκης· και σε μια άλλη, τα αεροπλάνα ΕΑΔΠ δεν έφεραν σήμανση με το λογότυπο rescEU.

⁸ Special Eurobarometer, 511b, Έκθεση σχετικά με την πολιτική προστασία στην ΕΕ, Δίκτυο Γνώσεων για την Πολιτική Προστασία της Ένωσης, 2021.

Φωτογραφία 1 | Προσωρινό κατάλυμα rescEU: το λογότυπο της ΕΕ επάνω σε κουβέρτα

Πηγή: ΕΕΣ.

- 46** Διαπιστώσαμε ότι η χρηματοδοτούμενη από την ΕΕ πολιτική προστασία απομακρύνεται από τον παραδοσιακό της ρόλο, ήτοι την παροχή στήριξης κατά τη διάρκεια εθνικών καταστροφών και καταστάσεων έκτακτης ανάγκης σε καιρό ειρήνης, κινούμενη προς την κατεύθυνση ενός περισσότερο ολοκληρωμένου ρόλου στους τομείς της εθνικής άμυνας, της ασφάλειας και της δημόσιας υγείας. Η τάση αυτή αποτυπώνεται στην αύξηση των ικανοτήτων rescEU από το 2019, ως αποτέλεσμα της πανδημίας COVID-19 και του πολέμου στην Ουκρανία. Στο δείγμα των έργων που ελέγξαμε, ενώ η ανάγκη εξασφάλισης του εφοδιασμού περιλαμβανόταν ως κατευθυντήρια αρχή σε ορισμένες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, η παροχή διάφορων ειδών ικανοτήτων rescEU ήταν ανοικτή τόσο σε Ευρωπαίους όσο και σε μη Ευρωπαίους προμηθευτές. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν εκφράσει την επιθυμία, από την άποψη της ασφάλειας του εφοδιασμού και της στρατηγικής αυτονομίας, να διερευνηθεί κατά πόσον η ΕΕ θα μπορούσε να αξιοποιήσει τη διαπραγματευτική της ισχύ προκειμένου να δοθεί προτεραιότητα στην αγορά μέσων που κατασκευάζονται στην Ευρώπη.

- 47** Παραδείγματος χάριν, στο πλαίσιο του έργου ΕΑΔΠ για την αγορά δύο αμφίβιων αεροσκαφών μεσαίου μεγέθους, το κράτος μέλος εκπόνησε έρευνα αγοράς, η οποία είχε ως αποτέλεσμα να υποβληθούν προτάσεις για την αγορά αναβαθμισμένων εκδόσεων παλαιότερων μοντέλων ή πρωτοτύπων αεροσκαφών που δεν είχαν ακόμη πιστοποιηθεί. Λόγω της τότε έλλειψης προμηθευτών, το κράτος μέλος αυτό μαζί με πέντε άλλα συμφώνησαν να ξεκινήσουν συζητήσεις με κατασκευαστή εκτός ΕΕ που είχε διακόψει την παραγωγή αμφίβιων αεροσκαφών μεσαίου μεγέθους, τα οποία τα συγκεκριμένα κράτη είχαν αγοράσει κατά το παρελθόν. Ζήτησαν από την Επιτροπή να διευκολύνει τις διαπραγματεύσεις αυτές για δύο λόγους: πρώτον, επειδή χρειαζόταν να γίνει ελάχιστη παραγγελία 20 αεροσκαφών για την επανεκκίνηση της παραγωγής και, δεύτερον, προκειμένου να εξασφαλιστούν ανταγωνιστικές τιμές και ισχυρές εγγυήσεις για την προμήθεια των αεροσκαφών.
- 48** Η διαδικασία διαπραγμάτευσης σε επίπεδο ΕΕ διήρκεσε πάνω από δύο χρόνια. Στη συνέχεια, η ειδική σύμβαση μεταξύ του κράτους μέλους και του προμηθευτή υπεγράφη το 2024 και η παράδοση των αεροσκαφών έχει προγραμματιστεί για το 2029 και το 2030, ήτοι μετά το πέρας της τρέχουσας περιόδου του ΠΔΠ. Οι παρατεταμένες διαπραγματεύσεις με τον προμηθευτή προκάλεσαν εκ των υστέρων την ανησυχία του κράτους μέλους σχετικά με το αν τα απαιτούμενα κεφάλαια, αντί να επενδυθούν για την επανεκκίνηση της παραγωγής πυροσβεστικού αεροσκάφους εκτός της ΕΕ, θα μπορούσαν να είχαν χρησιμοποιηθεί για τη στήριξη της ανάπτυξης αεροσκάφους από Ευρωπαϊό κατασκευαστή.

Τα περισσότερα έργα είχαν σημειώσει καθυστερήσεις που επηρέασαν τη διαθεσιμότητα ορισμένων ικανοτήτων

- 49** Επτά από τα οκτώ έργα του δείγματος βρίσκονταν σε εξέλιξη κατά τον χρόνο του ελέγχου. Έξι έχουν ως προθεσμία υλοποίησης τον Αύγουστο ή τον Σεπτέμβριο του 2026 και ένα ακόμη πρέπει να ολοκληρωθεί μέχρι το 2030.
- 50** Δύο έργα υλοποιήθηκαν σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα. Για τα υπόλοιπα έξι, σημειώθηκαν καθυστερήσεις στην εκπλήρωση ορισμένων ορόσημων που αφορούσαν την προμήθεια ικανοτήτων rescEU. Διαπιστώσαμε ότι ανασταλτικός παράγοντας για την έγκαιρη υλοποίηση των έργων συχνά ήταν οι χρονοβόρες διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, όπως η κατάρτιση πολύπλοκων τεχνικών προδιαγραφών, και η διαθεσιμότητα προϊόντων στην αγορά. Στο [πλαίσιο 5](#) παρατίθεται παράδειγμα έργου που σημείωσε σημαντική καθυστέρηση.

Πλαίσιο 5

Σημαντικές καθυστερήσεις στη σύναψη της σύμβασης για εναέριες μεταφορές rescEU

Ένα έργο αφορούσε τη μίσθωση δύο μεγάλων αεροσκαφών για τη μεταφορά επιβατών και εμπορευμάτων, καθώς και ενός αεροσκάφους ιατρικής εκκένωσης και μιας ιατρικής ομάδας.

Καθώς επρόκειτο για το πρώτο έργο μεταφορών και εφοδιαστικής που χρηματοδοτήθηκε από το rescEU, και λόγω του πολύπλοκου χαρακτήρα του, ανέκυψαν δυσκολίες στον καθορισμό των τεχνικών προδιαγραφών. Υπήρξαν επίσης προβλήματα στην εξασφάλιση εθνικής χρηματοδότησης για το μέρος του έργου που αφορούσε τον ΦΠΑ. Οι παράγοντες αυτοί προκάλεσαν καθυστέρηση 27 μηνών: ένα ορόσημο που αφορούσε την υποβολή προσφορών για τα δύο αεροσκάφη πολλαπλών χρήσεων και είχε προγραμματιστεί να εκπληρωθεί τον 5ο μήνα, τελικά εκπληρώθηκε τον 32ο.

- 51** Το έργο σχετικά με την παροχή καταλυμάτων και τα τρία έργα που σχετίζονταν με είδη στον τομέα ΧΒΡΠ και ιατρικά είδη ήταν επιτυχημένα από την άποψη της έγκαιρης προμήθειας των περισσότερων ειδών. Σημειώθηκαν καθυστερήσεις, οι οποίες οφείλονταν κυρίως στο γεγονός ότι είχαν εξαντληθεί τα αποθέματα ορισμένων ειδών, όπως κάποιων εμβολίων. Η προμήθεια από την αγορά ορισμένων άλλων ειδών, όπως οι καινοτόμες προστατευτικές ενδυμασίες υψηλής τεχνολογίας με ανεξάρτητο εξαερισμό, δεν μπόρεσε να εξασφαλιστεί με τον διαθέσιμο προϋπολογισμό.
- 52** Τα έργα που χρηματοδοτούνται από το NGEU έχουν καθορισμένο χρονοδιάγραμμα. Ως αποτέλεσμα της καθορισμένης προθεσμίας λήξης που αυτό συνεπάγεται, το χρονικό διάστημα που μεσολαβούσε μεταξύ της στιγμής κατά την οποία όλες οι ικανότητες rescEU για ένα χρηματοδοτούμενο έργο ήταν πλήρως διαθέσιμες και της ημερομηνίας λήξης του έργου ήταν αντίστοιχα σύντομο. Αυτό το διάστημα ήταν ακόμη μικρότερο για τα έργα που είχαν σημειώσει καθυστέρηση. Κανένα από τα αποθέματα που έχουν λάβει επιχορήγηση από το NGEU του δείγμάτος μας, πλην ενός, δεν είχε ολοκληρωθεί πριν από τις αρχές του 2026, ενώ η προθεσμία λήξης των έργων έχει οριστεί για τον Σεπτέμβριο του 2026.

Η διατήρηση των αποθεμάτων προβλεπόταν μόνο μέχρι το τέλος της διαθεσιμότητας των κονδυλίων του NextGenerationEU

- 53** Τα χρηματοδοτούμενα από το NGEU έργα πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2026 και η Επιτροπή να πραγματοποιήσει όλες τις τελικές πληρωμές μέχρι τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους. Αυτό επηρέασε τον σχεδιασμό όλων των έργων στο δείγμα μας που είχαν λάβει χρηματοδότηση από το NGEU για τη διατήρηση των αποθεμάτων μετά την αγορά τους, η οποία προβλεπόταν για όλα αυτά τα έργα μόνο μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2026, πλην μίας περίπτωσης στην οποία δεν προβλεπόταν εξαρχής προϋπολογισμός για τη διατήρηση. Κατά τον χρόνο του ελέγχου μας, η Επιτροπή εξακολουθούσε να επεξεργάζεται λύση για τη χρηματοδότηση της διατήρησης στο πλαίσιο των εν λόγω έργων από την 1η Οκτωβρίου 2026 μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2027, ημερομηνία ολοκλήρωσης του τρέχοντος ΠΔΠ. Τον Δεκέμβριο του 2025, η Επιτροπή ενημέρωσε τους δικαιούχους ότι είχε χορηγηθεί εξαίρεση με σκοπό την παράταση των έργων (σημείο [37](#)).
- 54** Σε ένα έργο που αφορούσε την πρόσκληση που είχε προκηρυχθεί το 2022, η οποία αφορούσε μεταξύ άλλων την αγορά σχετικών με ΧΒΡΠ αποθεμάτων, υπήρξε σημαντική υποεκτέλεση του προϋπολογισμού κατά την υλοποίηση του έργου. Η Επιτροπή συμφώνησε με το εμπλεκόμενο κράτος μέλος ότι η διαφορά μεταξύ των προγραμματισμένων και των πραγματικών δαπανών θα μπορούσε να διατεθεί για την προμήθεια πρόσθετων ειδών με στόχο την παροχή βοήθειας κατά τη διάρκεια συμβάντων στον τομέα ΧΒΡΠ. Ωστόσο, θεωρούμε ότι η διάθεση των κονδυλίων για την προμήθεια πρόσθετων ικανοτήτων πλησιέστερα στην ημερομηνία λήξης του έργου επιτείνει το πρόβλημα της βιωσιμότητας μετά τον Σεπτέμβριο του 2026 των αποθεμάτων που χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο του NGEU, πρόβλημα το οποίο έχει επισημανθεί και από άλλους δικαιούχους έργων ([πλαίσιο 6](#)).

Πλαίσιο 6

Η διατήρηση των αποθεμάτων που χρηματοδοτήθηκαν από το NGEU μπορεί να είναι δαπανηρή

Η διατήρηση των αποθεμάτων rescEU, ώστε να διασφαλιστεί η διαθεσιμότητά τους προς χρήση, είναι το δεύτερο σημαντικό βήμα μετά την αγορά και απαιτεί κατάλληλο σχεδιασμό. Ως εκ τούτου, η συνέχεια της χρηματοδότησης έχει άμεσο αντίκτυπο στην επιχειρησιακή ζωή των αποθεματοποιημένων ειδών, ενώ η έλλειψη συνέχειας θέτει σε κίνδυνο την επένδυση των κονδυλίων για την ανάπτυξη ικανοτήτων rescEU και την ετοιμότητα της ΕΕ για την αντιμετώπιση κρίσεων.

Παραδείγματος χάριν, σύμφωνα με τον δικαιούχο του έργου, σε ένα έργο θα απαιτούνταν 10 εκατομμύρια ευρώ για την κάλυψη του στοιχειώδους κόστους αποθήκευσης αποθεμάτων ΧΒΡΠ και ιατρικών αποθεμάτων ή έως 68 εκατομμύρια ευρώ για την πλήρη διατήρησή τους, συμπεριλαμβανομένης της αντικατάστασης των αναλώσιμων ειδών.

- 55** Τα μεγάλα αποθέματα που φυλάσσονται σε αποθήκες απαιτούν συνεχή παρακολούθηση ώστε να διασφαλίζεται ότι παραμένουν έτοιμα προς χρήση. Αυτό είναι σημαντικό για τα προϊόντα με ημερομηνία λήξης, όπως ορισμένα ιατρικά προϊόντα, καθώς και για τον εξοπλισμό του οποίου οι μπαταρίες πρέπει να φορτίζονται σε περιοδική βάση ή του οποίου η βαθμονόμηση πρέπει να ελέγχεται σε περιοδική βάση, όπως τα φασματόμετρα.
- 56** Η διατήρηση στις αποθήκες, συμπεριλαμβανομένης της λήξης και της αντικατάστασης ορισμένων ειδών, δεν ήταν πάντοτε συστηματοποιημένη ούτε αυτοματοποιημένη. Σε μία περίπτωση, διαπιστώσαμε ότι το εμπλεκόμενο κράτος μέλος χρησιμοποιούσε ένα απλό λογιστικό φύλλο για την παρακολούθηση των εργασιών διατήρησης και των επικαιροποιήσεων. Σε μια άλλη περίπτωση, δεν προσκομίστηκε κανένα στοιχείο που να τεκμηριώνει την παρακολούθηση των εργασιών διατήρησης.
- 57** Κατά τις επιτόπιες επισκέψεις μας, διαπιστώσαμε ότι όλοι οι δικαιούχοι ήταν έτοιμοι να τηρήσουν την προθεσμία των 12 ωρών για την ανάπτυξη των ικανοτήτων rescEU. Οι τυποποιημένες επιχειρησιακές διαδικασίες για την αποθήκευση, τη διατήρηση και την ανάπτυξη, οι οποίες αποτελούσαν σημαντικό παραδοτέο των έργων με στόχο τη διασφάλιση της ετοιμότητας των αποθεμάτων, είτε εφαρμόζονταν ήδη είτε βρίσκονταν σε στάδιο ανάπτυξης σύμφωνα με όσα προβλέπονταν στις συμφωνίες επιχορήγησης.
- 58** Διαπιστώσαμε επίσης ότι η Επιτροπή και οι δικαιούχοι των έργων εξέταζαν διάφορες επιλογές για τη βελτίωση της διαχείρισης των υφιστάμενων ή μελλοντικών ρυθμίσεων σχετικά με τα αποθέματα, από την άποψη τόσο της διαχείρισης του κόστους όσο και της ετοιμότητας για ανάπτυξη ([πλαίσιο 7](#)).

Πλαίσιο 7

Διερεύνηση προσεγγίσεων για τη βελτίωση της αποδοτικότητας των αποθεμάτων

Επιστροφή εξοπλισμού rescEU υψηλής αξίας – Με βάση την αποκτηθείσα πείρα στο πλαίσιο του ΜΠΠΕ, ένα κράτος μέλος ανέπτυξε ένα τυποποιημένο πρόγραμμα για την επιστροφή ειδών υψηλής αξίας μετά την ανάπτυξή τους. Στο πλαίσιο αυτό, προβλεπόταν η αυτοματοποίηση σε μεγάλο βαθμό των διαδικασιών επιστροφής ειδών υψηλής αξίας προς αποθήκευση. Οι ρυθμίσεις της επιστροφής θα είναι συνάρτηση της κατάστασης του εξοπλισμού και της διάρκειας της ανάπτυξης. Χάρη στην πρακτική αυτή, προβλέπεται να αυξηθεί η χρήση εξοπλισμού rescEU υψηλής αξίας καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του.

Εικονική δημιουργία αποθεμάτων – Η Επιτροπή και το ίδιο κράτος μέλος διερευνούσαν κατά πόσον ήταν εφικτό ορισμένα είδη να αγοραστούν και να αποθηκευτούν στις εγκαταστάσεις του κατασκευαστή, αντί να αγοραστούν και να αποθηκευτούν από τα ίδια τα κράτη μέλη. Ωστόσο, δεν έχει ακόμη διενεργηθεί σχετική ανάλυση κόστους-οφέλους.

Η ανάπτυξη των ικανοτήτων rescEU υπήρξε αποτελεσματική, αλλά οι σχετικές διαδικασίες απόδοσης εξόδων είναι ορισμένες φορές επαχθείς

- 59** Η ανάπτυξη των ικανοτήτων rescEU πραγματοποιείται στο πλαίσιο του συστήματος του ΜΠΠΕ. Ο ΜΠΠΕ μπορεί να ενεργοποιείται όταν επέρχεται καταστροφή εντός ή εκτός της ΕΕ. Η πληγείσα χώρα ζητεί βοήθεια μέσω του ΚΣΑΕΑ, το οποίο συντονίζει τόσο την απόκριση στο πλαίσιο του ΜΠΠΕ όσο και τη χορήγηση βοήθειας. Το ΚΣΑΕΑ βρίσκεται σε διαρκή επαφή με τα 37 σημεία επαφής στα κράτη μέλη της ΕΕ και στις συμμετέχουσες τρίτες χώρες. Μόλις λάβει αίτημα παροχής βοήθειας, διαβιβάζει τις σχετικές πληροφορίες στα σημεία επαφής μέσω του κοινού συστήματος ΤΠ του ΚΣΕΠΕΑ. Τα σημεία επαφής, ήτοι οι αρχές πολιτικής προστασίας που έχουν οριστεί από τα κράτη μέλη της ΕΕ ή τις συμμετέχουσες τρίτες χώρες, αναλύουν τις ικανότητες που είναι διαθέσιμες σε εθνικό επίπεδο και ανταλλάσσουν τις πληροφορίες αυτές με άλλα κράτη μέλη της ΕΕ και συμμετέχουσες τρίτες χώρες.

60 Η βοήθεια που χορηγείται στο πλαίσιο του rescEU λαμβάνει τη μορφή παροχής των ζητούμενων ικανοτήτων, ενίοτε με τη συνοδεία εμπειρογνομόνων του ΜΠΠΕ. Η Επιτροπή στηρίζει την παροχή βοήθειας αποδίδοντας τα μεταφορικά και τα επιχειρησιακά έξοδα που πραγματοποιεί κάθε κράτος μέλος της ΕΕ ή συμμετέχουσα τρίτη χώρα που προσφέρει βοήθεια (**γράφημα 1**). Όσον αφορά τον συντονισμό εκτός ΕΕ, το ΚΣΑΕΑ συντονίζεται με διεθνείς εταίρους, ιδίως με το **Γραφείο Συντονισμού Ανθρωπιστικών Υποθέσεων** των Ηνωμένων Εθνών, με σκοπό την αποφυγή αλληλεπικαλύψεων και τη μεγιστοποίηση της προστιθέμενης αξίας. Το επιτόπιο δίκτυο της ΓΔ ECHO επιτρέπει στο ΚΣΑΕΑ να ενισχύσει τη συμπληρωματικότητα της πολιτικής προστασίας και της ανθρωπιστικής βοήθειας σε τρίτες χώρες.

Γράφημα 1 | Ενεργοποίηση του μηχανισμού πολιτικής προστασίας της Ένωσης

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του μηχανισμού πολιτικής προστασίας της ΕΕ - Ευρωπαϊκή Πολιτική Προστασία και Επιχειρήσεις Ανθρωπιστικής Βοήθειας.

- 61** Αναλύσαμε τις δράσεις απόκρισης (που αναφέρονται και ως «δράσεις ανάπτυξης ικανοτήτων») στις οποίες έγινε χρήση ικανοτήτων rescEU, προκειμένου να αξιολογήσουμε αν οι ικανότητες αυτές χρησιμοποιήθηκαν ως έσχατη λύση σε εξαιρετικά κρίσιμες καταστάσεις που αντιμετώπισαν κράτη μέλη της ΕΕ ή συμμετέχουσες τρίτες χώρες και αν παρασχέθηκαν εγκαίρως. Εξετάσαμε επίσης τη διοικητική διαδικασία που ακολουθείται για την υποβολή αιτήματος απόδοσης εξόδων. Επιπλέον, αξιολογήσαμε τους λόγους που προβλήθηκαν σε περίπτωση αποφάσεων μη ικανοποίησης αιτήματος παροχής βοήθειας.
- 62** Το δείγμα μας περιλάμβανε εννέα δράσεις απόκρισης που αντιπροσώπευαν το 23 % της προϋπολογισθείσας αξίας όλων των δράσεων απόκρισης στις οποίες είχαν αναπτυχθεί ικανότητες rescEU κατά την περίοδο 2022-2024. Έξι από τις εννέα δράσεις αφορούσαν την παροχή ικανοτήτων ΕΑΔΠ για την αντιμετώπιση δασικών πυρκαγιών, εκ των οποίων οι πέντε υλοποιήθηκαν στην ΕΕ και μία σε συμμετέχουσα χώρα. Οι υπόλοιπες τρεις συνίσταντο στην παροχή ηλεκτρογεννητριών που κατέστησαν αναγκαίες λόγω του πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, και αφορούσαν και στις τρεις περιπτώσεις συμμετέχουσες χώρες (βλέπε επίσης το [γράφημα](#) στο [παράρτημα II](#)).

Η ανάπτυξη ικανοτήτων rescEU υπήρξε αποτελεσματική και η προσαρμογή της σε νέες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης ταχεία

- 63** Από την αξιολόγηση των δράσεων ανάπτυξης ικανοτήτων προέκυψε ότι αυτές ανταποκρίνονταν τόσο σε συνήθη σενάρια πολιτικής προστασίας, όπως η αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών, όσο και σε σενάρια εκτός του πεδίου εφαρμογής της παραδοσιακής πολιτικής προστασίας, όπως η παροχή ηλεκτρογεννητριών, στα οποία ο μηχανισμός ΜΠΠΕ προσαρμόστηκε ταχέως.
- 64** Όσον αφορά τις έξι δράσεις απόκρισης ΕΑΔΠ στο δείγμα, οι ικανότητες rescEU είχαν χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά ως απόκριση σε αιτήματα παροχής βοήθειας και η προσφυγή σε αυτές αποτελούσε την έσχατη λύση, όπως προβλεπόταν αρχικά. Το ΚΣΑΕΑ, κατόπιν της αξιολόγησης της διαθεσιμότητας των ικανοτήτων της Ευρωπαϊκής Δεξαμενής Πολιτικής Προστασίας (ΕΔΠΠ), ζήτησε από τα αποστέλλοντα κράτη μέλη να αναπτύξουν ικανότητες rescEU με τη μορφή αεροσκαφών και πληρωμάτων. Επιπλέον, και οι έξι δράσεις απόκρισης αφορούσαν εξαιρετικά κρίσιμες καταστάσεις, σε μία περίπτωση δε η κατάσταση αυτή οφειλόταν στην έλλειψη πυροσβεστικών αεροσκαφών στην παραλήπτρια χώρα.
- 65** Οι προθεσμίες για την ανάπτυξη⁹ τηρήθηκαν σε όλες τις περιπτώσεις. Αυτό σημαίνει ότι η ανάπτυξη ικανοτήτων έλαβε χώρα εντός τριών ωρών στην περίπτωση ταχείας επέμβασης και εντός 24 ωρών σε όλες τις άλλες περιπτώσεις (βλέπε [πλαίσιο 8](#) για παράδειγμα ανάπτυξης ικανοτήτων πυρόσβεσης rescEU).

⁹ Εκτελεστική απόφαση 2019/570 σχετικά με τον ΜΠΠΕ.

Πλαίσιο 8

Ανάπτυξη ικανοτήτων rescEU για την αντιμετώπιση δασικών πυρκαγιών

Στις 15 Σεπτεμβρίου 2024, η βόρεια και η κεντρική Πορτογαλία επλήγησαν σοβαρά από αρκετές δασικές πυρκαγιές, οι οποίες εξαπλώθηκαν σε περίπου 85 000 εκτάρια εντός περίπου δύο ημερών και συνολικά σε 124 000 εκτάρια εντός περίπου επτά ημερών. Αυτό ώθησε τις εθνικές αρχές να αυξήσουν στο μέγιστο το επίπεδο συναγερμού, κάτι που οδήγησε σε εκκενώσεις και στο κλείσιμο οδών, ενώ αναφέρθηκαν και σημαντικές ζημιές.

Κατόπιν αιτήματος των πορτογαλικών αρχών που υποβλήθηκε στις 16 Σεπτεμβρίου 2024, το ΚΣΑΕΑ άρχισε να συντονίζει την απόκριση του ΜΠΠΕ, ώστε αυτός να λειτουργήσει συμπληρωματικά προς τις προσπάθειες σε εθνικό επίπεδο που περιλάμβαναν, στο αποκορύφωμά τους, την κινητοποίηση άνω των 6 000 υπαλλήλων, 1 900 οχημάτων και 38 εναέριων μονάδων. Ο ΜΠΠΕ κινητοποίησε 8 μεσαία πυροσβεστικά αεροσκάφη από την ΕΔΠΠ και το rescEU, εκ των οποίων 4 προέρχονταν από τη Γαλλία (2 ΕΔΠΠ και 2 rescEU), 2 από την Ισπανία (rescEU) και 2 από την Ιταλία (rescEU). Το ΚΣΑΕΑ απέστειλε επίσης έναν υπάλληλο-σύνδεσμο στην Πορτογαλία προς υποστήριξη των εθνικών προσπαθειών αντίδρασης.

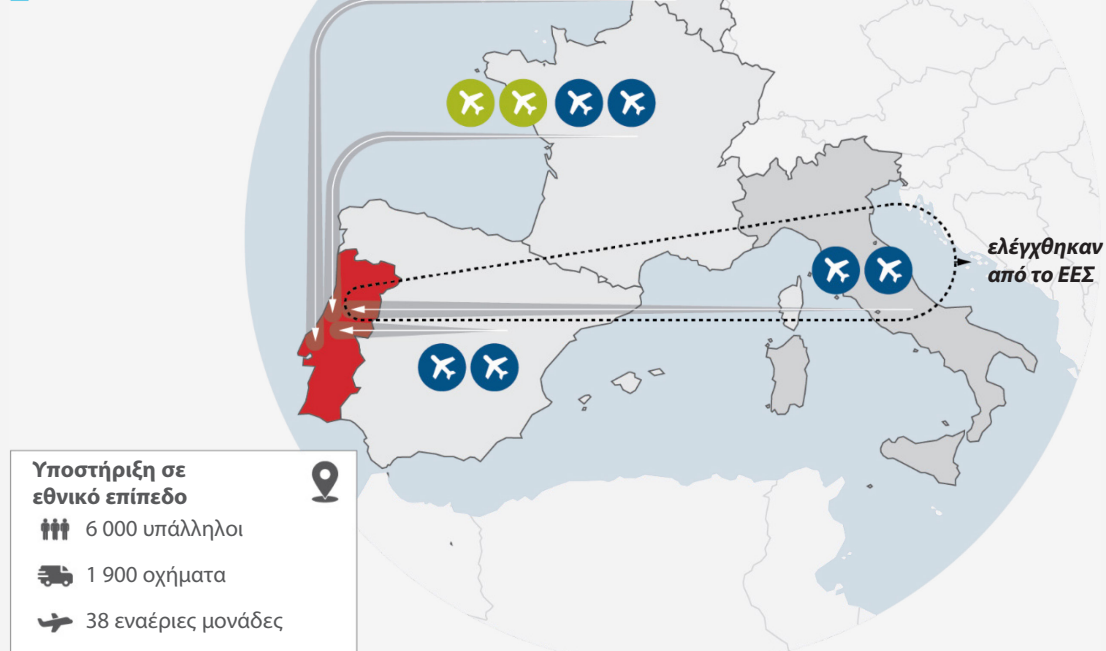
✈ Πυροσβεστικά αεροσκάφη

👤 Υπάλληλος-σύνδεσμος

■ ΕΔΠΠ

■ rescEU

■ ΚΣΑΕΑ

Πηγή: ΕΕΣ. Χάρτης: Eurostat.

- 66** Όσον αφορά τις τρεις δράσεις απόκρισης του δείγματος σχετικά με την παροχή ηλεκτρογεννητριών, δεν προβλεπόταν τέτοια κατηγορία ενέργειας στο πλαίσιο της ΕΔΠΠ. Ως εκ τούτου, η ανάγκη για τέτοιες ικανότητες έπρεπε να καλυφθεί από το απόθεμα rescEU μετά από την εξέταση των έκτακτων εθνικών προσφορών (ήτοι αυθόρμητων προσφορών εξοπλισμού από τα κράτη μέλη). Η Επιτροπή εκτίμησε ότι οι ανάγκες ήταν πολύ μεγαλύτερες από εκείνες που μπορούσαν να καλυφθούν από αυτές τις έκτακτες προσφορές βοήθειας από τα κράτη μέλη της ΕΕ και τις συμμετέχουσες τρίτες χώρες και, επομένως, αποφάσισε να αναπτύξει ικανότητες rescEU.
- 67** Η νομοθεσία¹⁰ απαιτεί την ανάπτυξη ενεργειακών ικανοτήτων εντός δώδεκα ωρών. Η προθεσμία αυτή δεν τηρήθηκε για τις τρεις δράσεις του δείγματός μας, καθώς η Επιτροπή έλαβε την αποδοχή της προσφοράς από την πληγείσα χώρα, αλλά όχι όλες τις απαραίτητες υλικοτεχνικές λεπτομέρειες προς διευκόλυνση της παράδοσης.
- 68** Και στις τρεις ως άνω περιπτώσεις, οι εκτιμήσεις κόστους για τις δράσεις απόκρισης υπερέβαιναν το πραγματικό κόστος. Διαπιστώσαμε ότι αυτό δεν είχε επίπτωση στη δυνατότητα χρηματοδότησης άλλων δράσεων απόκρισης, καθώς στο τέλος κάθε έτους ο διαθέσιμος προϋπολογισμός επαρκούσε για την κάλυψη παντός ενδεχομένου.
- 69** Σε μία από τις τρεις περιπτώσεις του δείγματος, το αίτημα για 100 γεννήτριες έπρεπε να χωριστεί σε δύο δράσεις ανάπτυξης, λόγω σφάλματος εκ παραδρομής κατά τη μη αυτοματοποιημένη καταχώριση των ικανοτήτων στο ΚΣΕΠΕΑ, οι οποίες δεν αντιστοιχούσαν σε ό,τι φυλασσόταν στις αποθήκες των δικαιούχων του έργου. Η πρώτη ανάπτυξη συνίστατο σε 97 γεννήτριες, ενώ η δεύτερη, που αφορούσε τις υπόλοιπες τρεις γεννήτριες, μπορούσε να υλοποιηθεί μόνο μετά τη διόρθωση της καταχώρισής τους στο ΚΣΕΠΕΑ, γεγονός που προκάλεσε καθυστέρηση δύο εβδομάδων σε σύγκριση με την προηγούμενη ανάπτυξη.

¹⁰ Παράρτημα της εκτελεστικής απόφασης 2019/570 σχετικά με τον ΜΠΠΕ.

Ο διοικητικός φόρτος προκάλεσε ενίοτε καθυστερήσεις στην υποβολή των αιτημάτων απόδοσης εξόδων

- 70** Ο ΜΠΠΕ προβλέπει χρηματοδοτική συνδρομή για την κάλυψη των μεταφορικών και των επιχειρησιακών εξόδων που συνδέονται με τις δράσεις απόκρισης rescEU. Όσον αφορά τις δράσεις σε τρίτες χώρες και την ανάπτυξη ικανοτήτων rescEU σε περίπτωση καταστροφών με μικρή πιθανότητα επέλευσης αλλά με μεγάλο αντίκτυπο, συμπεριλαμβανομένων των αεροσκαφών ιατρικής εκκένωσης και των σχετικών με ΧΒΡΠ ικανοτήτων, ο ΜΠΠΕ καλύπτει το 100 % των σχετικών εξόδων. Σε σχέση με την ανάπτυξη ικανοτήτων ΕΑΔΠ εντός των κρατών μελών της ΕΕ και των συμμετεχουσών τρίτων χωρών, ο ΜΠΠΕ καλύπτει το 75 % των επιχειρησιακών εξόδων και το 100 % των μεταφορικών εξόδων. Σε κάθε περίπτωση, η χώρα που φιλοξενεί την ικανότητα rescEU προκαταβάλλει αρχικά το συνολικό κόστος της ανάπτυξης, το οποίο αποδίδει στη συνέχεια η Επιτροπή.
- 71** Διαπιστώσαμε ότι πολλά επιχειρησιακά και συμβατικά έγγραφα, όπως το αρχικό επιχειρησιακό έντυπο, το έντυπο ανάπτυξης, οι ημερήσιες εκθέσεις για την επικρατούσα κατάσταση, το έντυπο συμφωνίας επιχορήγησης και η οικονομική κατάσταση, πρέπει να συμπληρώνονται πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την υλοποίηση της δράσης. Οι δύο αρχές πολιτικής προστασίας με τις οποίες συνομιλήσαμε κατά τη διάρκεια των επιτόπιων επισκέψεων μάς ενημέρωσαν ότι ο διοικητικός φόρτος προκάλεσε ενίοτε καθυστερήσεις στην υποβολή των αιτημάτων απόδοσης εξόδων. Η χρήση επιχορηγήσεων πολλαπλών δράσεων θα επέτρεπε την ομαδοποίηση διαφόρων δράσεων απόκρισης υπό μία ενιαία επιχορήγηση, μειώνοντας έτσι σημαντικά τον αριθμό των συμβατικών εγγράφων (όπως η συμφωνία επιχορήγησης και η οικονομική κατάσταση) για κάθε κράτος μέλος της ΕΕ ή συμμετέχουσα τρίτη χώρα.

Οι λόγοι που προβλήθηκαν για τη μη ανάληψη δράσεων απόκρισης στο πλαίσιο του rescEU ήταν δικαιολογημένοι

- 72** Από τα 225 αιτήματα παροχής βοήθειας που υποβλήθηκαν κατά την περίοδο 2022-2024, τα 18 απορρίφθηκαν. Από αυτά, 4 προέρχονταν από κράτη μέλη της ΕΕ, ένα από συμμετέχουσα τρίτη χώρα και 13 από τρίτες χώρες.
- 73** Σύμφωνα με την ισχύουσα [νομοθεσία για τον ΜΠΠΕ¹¹](#), οι ικανότητες rescEU έχουν σχεδιαστεί ώστε να χρησιμοποιούνται στα κράτη μέλη της ΕΕ και στις συμμετέχουσες τρίτες χώρες, εκτός εάν μια καταστροφή σε άλλη τρίτη χώρα πλήττει σημαντικά ένα ή περισσότερα κράτη μέλη της ΕΕ ή τους πολίτες τους. Κανένα από τα 13 αιτήματα που υποβλήθηκαν από άλλες τρίτες χώρες δεν πληρούσε το κριτήριο αυτό.
- 74** Διαπιστώσαμε ότι οι λόγοι που προβλήθηκαν για τη μη κινητοποίηση του rescEU ήταν εύλογοι. Σε αυτούς συγκαταλέγονταν οι πόροι, ιδίως αεροσκάφη ΕΑΔΠ, που αναπτύσσονταν για την αντιμετώπιση άλλων καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, ή τα αιτήματα παροχής βοήθειας που αφορούσαν είδη που δεν ήταν ακόμη διαθέσιμα εντός του αποθέματος rescEU, όπως το εμβόλιο κατά της ευλογιάς των πιθήκων και η ανοσοσφαιρίνη. Σε μία περίπτωση στην οποία δεν ήταν δυνατή η ανάπτυξη πόρων του rescEU και της ΕΔΠΠ, ένα κράτος μέλος ανταποκρίθηκε σε διμερή βάση. Το ένα αίτημα από συμμετέχουσα τρίτη χώρα, στο οποίο δεν υπήρξε θετική απόκριση, αφορούσε τον επαναπατρισμό πολιτών από την Ουκρανία, κάτι που δεν ενέπιπτε στο πεδίο εφαρμογής του ΜΠΠΕ το 2022.

Η παρούσα έκθεση εγκρίθηκε από το Τμήμα ΙΙΙ, του οποίου προεδρεύει ο George Marius Hyzler, Μέλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στο Λουξεμβούργο, κατά τη συνεδρίασή του της 19ης Μαΐου 2026.

Για το Ελεγκτικό Συνέδριο

Tony Murphy
Πρόεδρος

¹¹ Άρθρο 12, παράγραφος 10, της απόφασης αριθ. 1313/2013/ΕΕ, όπως τροποποιήθηκε.

Παραρτήματα

Παράρτημα Ι – Σχετικά με τον έλεγχο

Απόθεμα rescEU του μηχανισμού πολιτικής προστασίας της Ένωσης

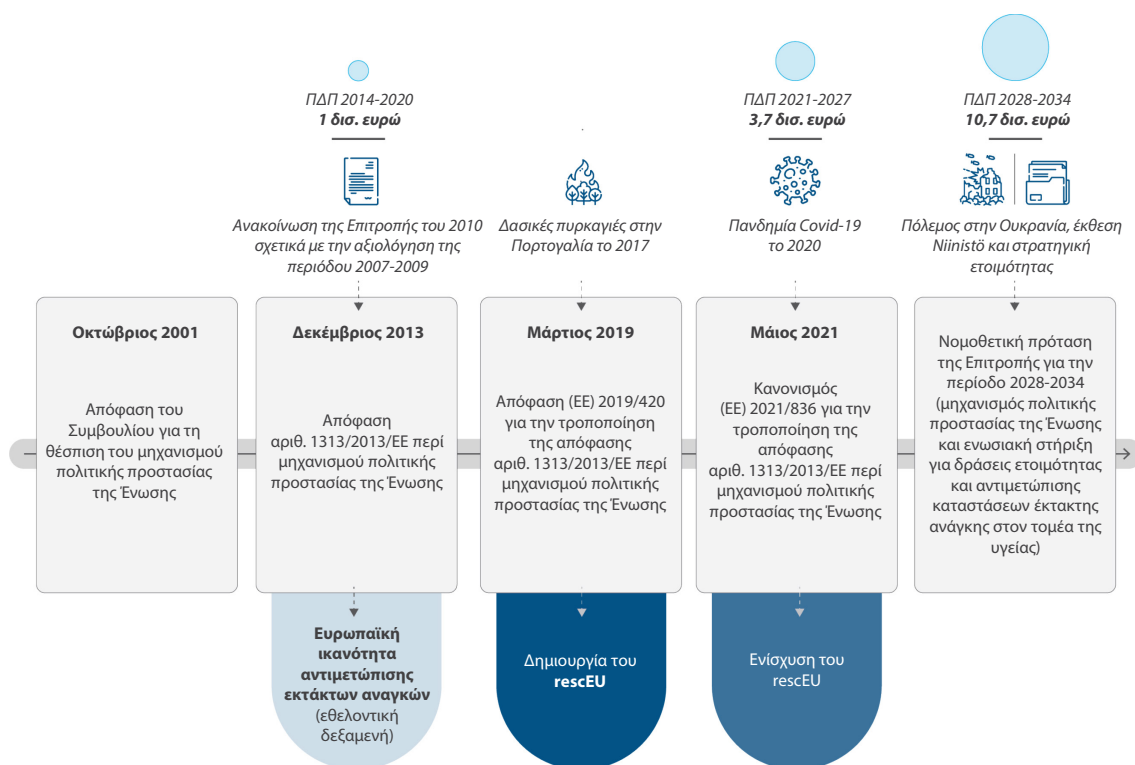
01 Το απόθεμα rescEU υπάγεται στον μηχανισμό πολιτικής προστασίας της Ένωσης (ΜΠΠΕ), ένα σύστημα που διαχειρίζεται η Επιτροπή για τον συντονισμό της αντιμετώπισης καταστροφών και της πολιτικής προστασίας μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ και δέκα συμμετεχουσών τρίτων χωρών¹. Σε έναν τομέα όπου την πρωταρχική ευθύνη φέρουν τα κράτη μέλη, ο ρόλος του ΜΠΠΕ διαρθρώνεται γύρω από τρεις πυλώνες.

- α) Πρόληψη: κάθε δράση που αποσκοπεί στη μείωση των κινδύνων ή στον μετριασμό των δυσμενών συνεπειών καταστροφών στους ανθρώπους, στο περιβάλλον και σε περιουσίες, συμπεριλαμβανομένης της πολιτιστικής κληρονομιάς.
- β) Ετοιμότητα: κατάσταση προετοιμασίας και ικανότητα ανθρώπινου δυναμικού και υλικών πόρων, δομών, κοινοτήτων και οργανώσεων, που καθιστά δυνατή την εξασφάλιση αποτελεσματικής ταχείας αντίδρασης σε περίπτωση καταστροφής, η οποία θα είναι αποτέλεσμα δράσης που ανελήφθη εκ των προτέρων.
- γ) Αντίδραση: κάθε δράση που αναλαμβάνεται κατόπιν αιτήματος παροχής βοήθειας στο πλαίσιο του ΜΠΠΕ στην περίπτωση επαπειλούμενης καταστροφής ή κατά τη διάρκεια ή ύστερα από καταστροφή, για την αντιμετώπιση των άμεσων δυσμενών συνεπειών της.

¹ Αλβανία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη, Ισλανδία, Μολδαβία, Μαυροβούνιο, Βόρεια Μακεδονία, Νορβηγία, Σερβία, Τουρκία και Ουκρανία.

- 02** Ο ΜΠΠΕ συστάθηκε με [απόφαση του Συμβουλίου το 2001](#). Το ισχύον νομικό πλαίσιο θεσπίστηκε με την [απόφαση αριθ. 1313/2013/ΕΕ](#), με σκοπό να συμβάλει στην εφαρμογή των άρθρων [196](#) και [222](#) ΣΛΕΕ (σχετικά με την πολιτική προστασία και την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ, αντίστοιχα). Η απόφαση αυτή έχει τροποποιηθεί αρκετές φορές, με τις σημαντικότερες επικαιροποιήσεις να χρονολογούνται από το [2019](#) και το [2021](#).
- 03** Η επικαιροποίηση του 2019 αφορούσε τη δημιουργία του αποθεματικού rescEU, ήτοι του αποθεματικού της ΕΕ για τις ικανότητες αντιμετώπισης καταστροφών (στο οποίο επικεντρώνεται ο έλεγχός μας). Το έναυσμα ήταν οι δασικές πυρκαγιές που έπληξαν την Ευρώπη το 2017. Με τη σειρά της, η πανδημία COVID-19 ήταν ο λόγος για την επικαιροποίηση του 2021, η οποία ενίσχυσε ιδιαίτερα τον ρόλο της ΕΕ, παρέχοντας τη δυνατότητα στην Επιτροπή να προμηθεύεται απευθείας πόρους με σκοπό την αντιμετώπιση καταστροφών. Βλέπε [γράφημα 1](#).

Γράφημα 1 | Εξέλιξη της νομικής βάσης του μηχανισμού πολιτικής προστασίας της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της συνιστώσας rescEU

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει πληροφοριών που παρείχε η Επιτροπή.

04 Κατά την περίοδο 2021-2027, ο προϋπολογισμός του ΜΠΠΕ ανέρχεται σε 3,7 δισεκατομμύρια ευρώ. Το ποσό αυτό περιλαμβάνει το σχετικό κονδύλιο από το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ), ύψους 1,6 δισεκατομμυρίων ευρώ, και το πρόσθετο κονδύλιο από το NextGenerationEU (NGEU), ύψους 2 δισεκατομμυρίων, το οποίο συνιστά προσωρινή ενίσχυση που παρέχεται για την αντιμετώπιση των αναγκών ανάκαμψης της ΕΕ και των κρατών μελών της που ανέκυψαν από την πανδημία COVID-19 ([πλαίσιο](#)). Τα ποσά αυτά συμπληρώθηκαν από συνεισφορά των συμμετεχουσών τρίτων χωρών, ύψους 114 εκατομμυρίων ευρώ. Τα τρία τέταρτα της χρηματοδότησης της περιόδου 2021-2027 (2,9 δισεκατομμύρια ευρώ) διατέθηκαν στο rescEU.

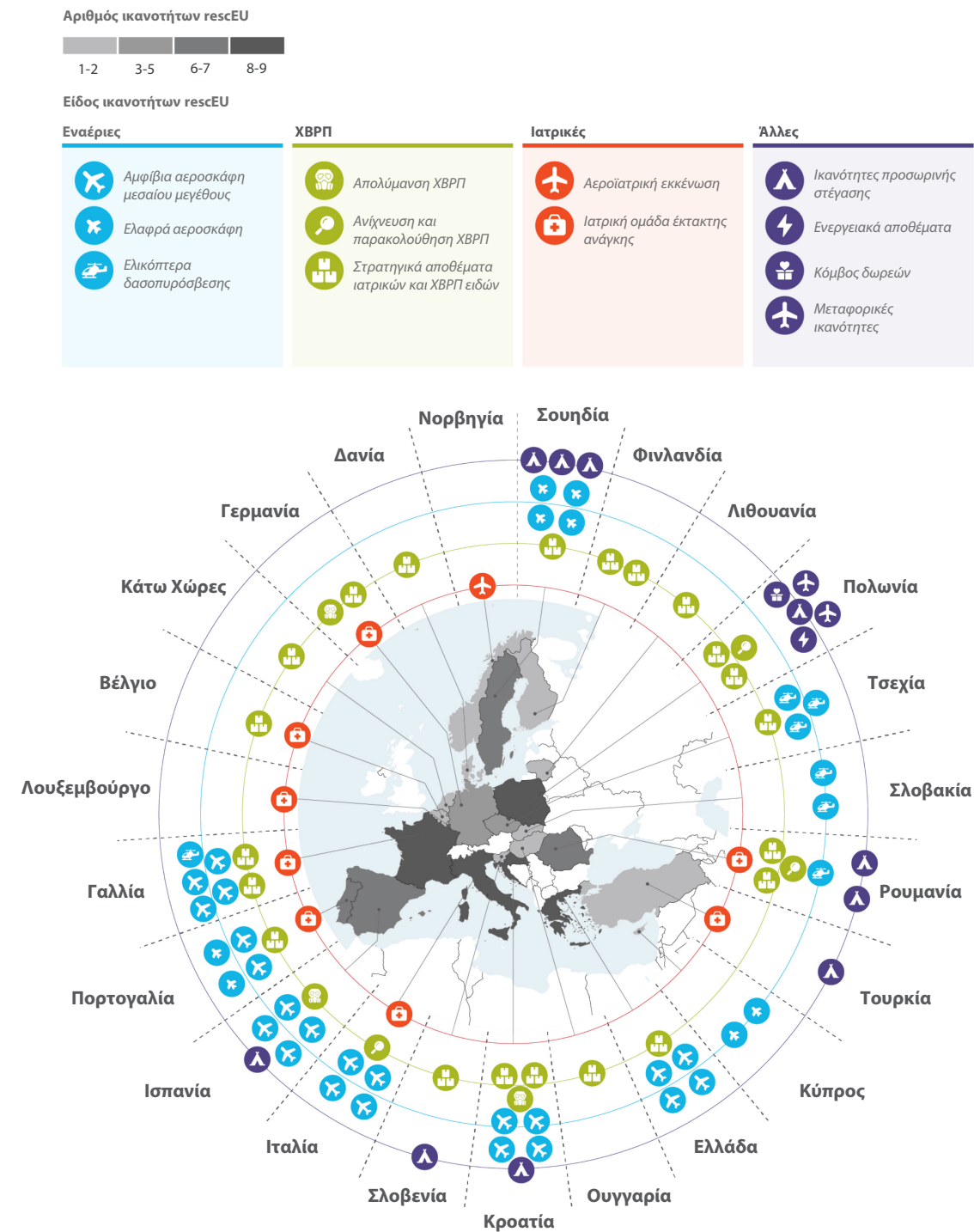
Πλαίσιο

NextGenerationEU

Τον Δεκέμβριο του 2020, το Συμβούλιο ενέκρινε, ως έκτακτη απόκριση στην κρίση που προκάλεσε η πανδημία COVID-19, το [Μέσο Ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#) (γνωστό και ως μέσο NGEU), στο πλαίσιο του οποίου επρόκειτο να διατεθούν κονδύλια συνολικού ύψους άνω των 800 δισεκατομμυρίων ευρώ (σε τρέχουσες τιμές) που θα χρηματοδοτούνταν μέσω κοινού δανεισμού. Το εν λόγω μέσο θεσπίστηκε σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα ως έκτακτο προσωρινό μέσο, συμπληρωματικό προς τα κονδύλια ύψους 1 211 δισεκατομμυρίων ευρώ από το ΠΔΠ 2021-2027. Οι δαπάνες λαμβάνουν τη μορφή επιχορηγήσεων και δανείων προς τα κράτη μέλη μέσω του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (που αντιστοιχούν περίπου στο 90 % του προϋπολογισμού του) και έξι άλλων προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ, μεταξύ των οποίων και το rescEU, στο οποίο έχουν διατεθεί έως και 2,0 δισεκατομμύρια ευρώ.

- 05** Η σημασία του να διασφαλίζεται ότι οι απαραίτητες μη στρατιωτικές ικανότητες είναι κατάλληλες για τον επιδιωκόμενο σκοπό όσον αφορά την πρόληψη και την αντιμετώπιση καταστροφών και την ανάκαμψη από αυτές επισημάνθηκε στην [έκθεση του Sauli Niinistö](#) σχετικά με την ενίσχυση της μη στρατιωτικής και της στρατιωτικής προετοιμασίας και ετοιμότητας της ΕΕ, η οποία [εγκρίθηκε από το Συμβούλιο](#) τον Δεκέμβριο του 2024. Με τη σειρά της, η έκθεση αποτέλεσε τη βάση για την [ευρωπαϊκή στρατηγική για την Ένωση Ετοιμότητας](#), που εκδόθηκε από την Επιτροπή και τον ύπατο εκπρόσωπο της Ένωσης για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας τον Μάρτιο του 2025, καθώς και τη [στρατηγική της ΕΕ για τη δημιουργία αποθεμάτων](#), που δημοσιεύθηκε από την Επιτροπή τον Ιούλιο του 2025. Επίσης, τον Ιούλιο του 2025 η Επιτροπή εξέδωσε [πρόταση κανονισμού σχετικά με τον μηχανισμό πολιτικής προστασίας της Ένωσης και την παροχή ενωσιακής στήριξης για δράσεις ετοιμότητας και αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης στον τομέα της υγείας](#), προς αντικατάσταση της απόφασης αριθ. 1313/2013/ΕΕ. Ο προτεινόμενος προϋπολογισμός για τον ΜΠΠΕ υπό το ΠΔΠ της περιόδου 2028-2034 ανέρχεται σε 10,7 δισεκατομμύρια ευρώ, ποσό πολύ υψηλότερο από αυτό της τρέχουσας περιόδου.
- 06** Το 2019, το rescEU δημιουργήθηκε ως στρατηγικό αποθεματικό ευρωπαϊκών ικανοτήτων και αποθεμάτων για την αντιμετώπιση καταστροφών, το οποίο χρηματοδοτείται εξ ολοκλήρου από την ΕΕ. Στο τέλος του 2025, οι ικανότητες rescEU φιλοξενούνταν σε 23 κράτη μέλη της ΕΕ και σε συμμετέχουσες τρίτες χώρες ([γράφημα 2](#)).

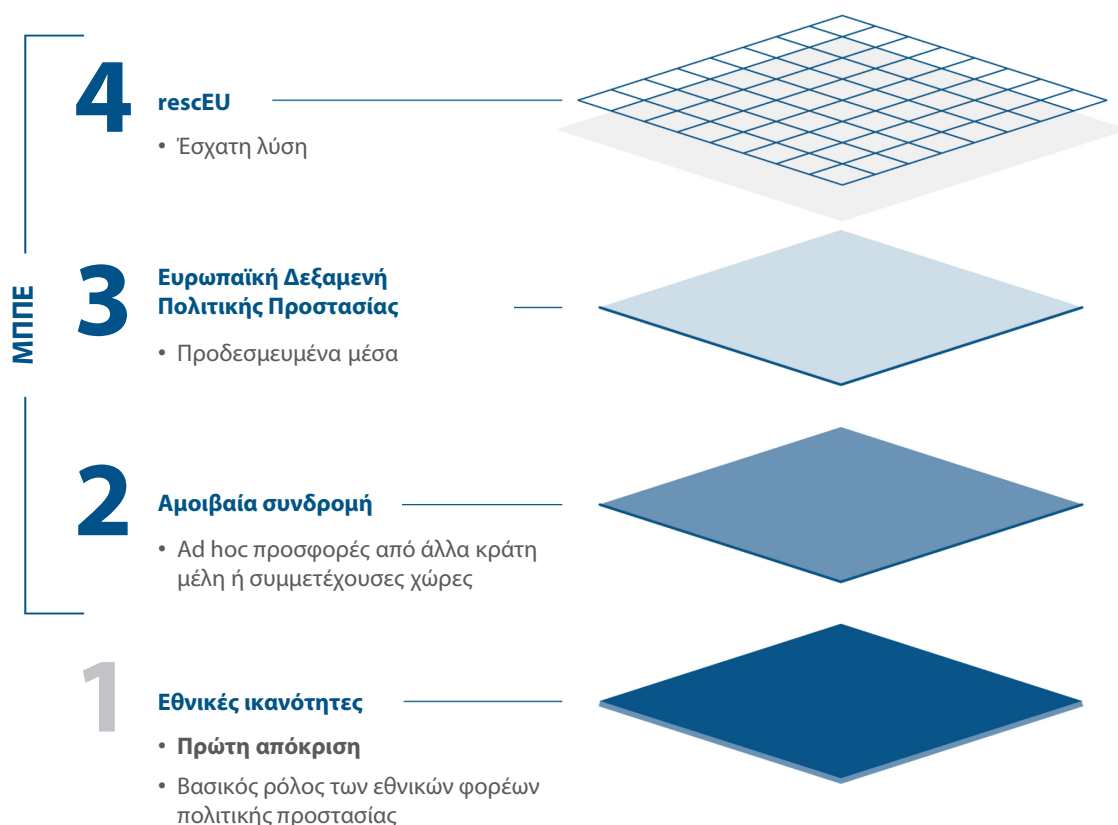
Γράφημα 2 | Ικανότητες RescEU

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει πληροφοριών που παρέιχε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Χάρτης: Eurostat.

07 Το απόθεμα rescEU σχεδιάστηκε ως έσχατη λύση², η οποία να επιτρέπει στην ΕΕ να αντιδρά σε καταστροφές, για τις οποίες οι υφιστάμενες ικανότητες σε εθνικό επίπεδο ή εκείνες που προδεδεσμένονται από τα κράτη μέλη στην Ευρωπαϊκή Δεξαμενή Πολιτικής Προστασίας (ΕΔΠΠ) δεν μπορούν να διασφαλίσουν αποτελεσματική απόκριση. Σε αντίθεση με τις ικανότητες της ΕΔΠΠ, η ανάπτυξη του αποθεματικού rescEU επιβάλλεται σε περίπτωση μη διαθεσιμότητας άλλων ικανοτήτων (**γράφημα 3**)³. Το αποθεματικό αυτό περιλαμβάνει στόλο πυροσβεστικών αεροσκαφών και ελικοπτέρων, αεροσκάφος ιατρικής εκκένωσης και απόθεμα ιατρικών ειδών και κινητών νοσοκομείων για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης στον τομέα της υγείας. Περιλαμβάνει επίσης αποθέματα για την αντιμετώπιση χημικών, βιολογικών, ραδιολογικών και πυρηνικών (ΧΒΡΠ) κινδύνων, καθώς και καταλύματα, μεταφορικά μέσα και είδη ενεργειακού εφοδιασμού.

Γράφημα 3 | Αρχιτεκτονική απόκρισης του ΜΠΠΕ

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει πληροφοριών που παρείχε η Επιτροπή.

² Αιτιολογική σκέψη 22 του [κανονισμού \(ΕΕ\) 2021/836](#) για την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 1313/2013/ΕΕ περί μηχανισμού πολιτικής προστασίας της Ένωσης.

³ Άρθρο 12 της [απόφασης αριθ. 1313/2013/ΕΕ](#) (όπως τροποποιήθηκε).

Ρόλοι και αρμοδιότητες

- 08** Δεδομένου ότι η πολιτική προστασία αποτελεί εθνική αρμοδιότητα, τα κράτη μέλη της ΕΕ (και οι συμμετέχουσες τρίτες χώρες) φέρουν την πρωταρχική ευθύνη στον συγκεκριμένο τομέα. Η Επιτροπή παρέχει υποστήριξη στις τρεις συνιστώσες της πολιτικής προστασίας: την πρόληψη, την ετοιμότητα και την αντίδραση. Η πλέον αρμόδια Γενική Διεύθυνση είναι η Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκής Πολιτικής Προστασίας και Επιχειρήσεων Ανθρωπιστικής Βοήθειας (ΓΔ ECHO). Κατά την περίοδο 2021-2027, η Αρχή Ετοιμότητας και Αντιμετώπισης Καταστάσεων Έκτακτης Υγειονομικής Ανάγκης (HERA) συμμετέχει επίσης στη συγκρότηση αποθεμάτων rescEU με ιατρικά είδη και είδη ΧΒΡΠ, με σκοπό την καλύτερη προετοιμασία έναντι πιθανών σοβαρών απειλών κατά της δημόσιας υγείας και την καλύτερη αντιμετώπισή τους. Για τον σκοπό αυτό, η HERA παρείχε στη ΓΔ ECHO κονδύλια του NGEU μέσω συμφωνίας συναρμοδιότητας.
- 09** Στους κόλπους της ΓΔ ECHO, το Κέντρο Συντονισμού Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών διαδραματίζει κεντρικό ρόλο σε ό,τι αφορά τον ΜΠΠΕ. Το Κέντρο λειτουργεί ολόκληρο το εικοσιτετράωρο και όλες τις ημέρες της εβδομάδας καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Διασφαλίζει την παρακολούθηση σε πραγματικό χρόνο και παρέχει άμεση απόκριση σε καταστροφές ανά τον κόσμο. Λειτουργεί ως κόμβος συντονισμού μεταξύ όλων των κρατών μελών της ΕΕ, των δέκα συμμετεχουσών τρίτων χωρών, της εκάστοτε πληττόμενης χώρας —που μπορεί να είναι οποιαδήποτε χώρα του κόσμου— και εμπειρογνομώνων στον τομέα της πολιτικής προστασίας και της ανθρωπιστικής βοήθειας.
- 10** Οι ικανότητες rescEU χρηματοδοτούνται κυρίως μέσω προσκλήσεων υποβολής προτάσεων που προκηρύσσει η Επιτροπή, ωστόσο αυτή μπορεί να παρέχει επιχορηγήσεις απευθείας στα κράτη μέλη της ΕΕ και στις συμμετέχουσες τρίτες χώρες χωρίς να δημοσιεύει ανοικτή πρόσκληση υποβολής προτάσεων⁴. Οι αρμόδιες αρχές και άλλοι εξουσιοδοτημένοι φορείς από τα κράτη μέλη και τις συμμετέχουσες τρίτες χώρες είναι επιλέξιμοι δικαιούχοι χρηματοδοτικής στήριξης από την Επιτροπή (αναφέρονται και ως «δικαιούχοι έργων») και είναι συνεπώς υπεύθυνοι για την προμήθεια και τη διατήρηση των ικανοτήτων rescEU.

⁴ Άρθρο 12, παράγραφος 3γ, της απόφασης αριθ. 1313/2013/ΕΕ.

Εμβέλεια και προσέγγιση του ελέγχου

- 11** Ο έλεγχός μας επικεντρώθηκε στο διάστημα 2022-2024, κατά το οποίο είχαν εγγραφεί στον προϋπολογισμό οι μεγαλύτερες δαπάνες για ικανότητες rescEU, συμπεριλαμβανομένου του NGEU, κατά την περίοδο του ΠΔΠ 2021-2027. Η αξία των επιχορηγήσεων rescEU που χορηγήθηκαν βάσει συμβάσεων και χρηματοδοτήθηκαν μέσω προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, οι οποίες προκηρύχθηκαν κατά τη διάρκεια της υπό εξέταση περιόδου, αντιπροσωπεύει περίπου το 70 % του συνολικού προϋπολογισμού του ΜΠΠΕ (συμπεριλαμβανομένου του NGEU) για ολόκληρη την περίοδο 2021-2027 (3,7 δισεκατομμύρια ευρώ).
- 12** Η πολιτική προστασία, και τελευταία η ετοιμότητα εν γένει, βρίσκεται ψηλά στο πολιτικό θεματολόγιο της ΕΕ λόγω της κλιματικής αλλαγής, της πανδημίας COVID-19 και, πιο πρόσφατα, του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας.
- 13** Το ΕΕΣ διενήργησε το 2016 [έλεγχο σχετικά με τον συντονισμό από τον ΜΠΠΕ](#) των επιχειρήσεων αντίδρασης σε καταστροφές εκτός της ΕΕ και μεταπαρακολούθησε την υλοποίηση των συστάσεών του στην [ετήσια έκθεση σχετικά με τις επιδόσεις για το 2019](#).
- 14** Στο πλαίσιο του εν προκειμένω ελέγχου, εστιάζουμε στον σχεδιασμό και στη χρήση των αποθεμάτων rescEU που δημιουργήθηκαν το 2019. Ειδικότερα, εξετάσαμε εάν:
 - α) η Επιτροπή είχε αξιολογήσει τις ανάγκες και τις ελλείψεις σε επίπεδο ΕΕ και είχε παράσχει ικανότητες rescEU σύμφωνα με τις διαπιστωμένες ανάγκες·
 - β) τα έργα που χρηματοδοτήθηκαν από το rescEU είχαν υλοποιηθεί αποτελεσματικά, συμπεριλαμβανομένης της διατήρησής τους·
 - γ) το απόθεμα rescEU είχε χρησιμοποιηθεί για την αποτελεσματική αντιμετώπιση αιτημάτων παροχής βοήθειας σε περιπτώσεις καταστροφών και είχε χρησιμεύσει ως έσχατη λύση, όπως προβλεπόταν αρχικά·
 - δ) οι λόγοι που προβλήθηκαν για τη μη θετική απόκριση σε αιτήματα ενεργοποίησης ήταν δικαιολογημένοι.

- 15** Ο έλεγχος κάλυψε τις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του rescEU, τα χρηματοδοτηθέντα έργα και τις δράσεις απόκρισης μεταξύ του 2022 και του 2024 που διαχειρίστηκε η ΓΔ ECHO. Ελέγξαμε επίσης την HERA, σε σχέση με τις δύο προσκλήσεις υποβολής προτάσεων στον τομέα ΧΒΡΠ και τρία έργα του δείγματος στον ίδιο τομέα, καθώς χρηματοδοτήθηκαν μέσω συμφωνίας συναρμοδιότητας μεταξύ της HERA και της ΓΔ ECHO (βλέπε σημείο [08](#)). Με βάση τα στοιχεία που ήταν διαθέσιμα στις 31 Δεκεμβρίου 2024, το 31 % των έργων στο πλαίσιο των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων rescEU ήταν είτε πλήρως είτε εν μέρει λειτουργικά. Επικεντρωθήκαμε σε προσκλήσεις υποβολής προτάσεων που κάλυπταν τις διάφορες ικανότητες rescEU: εναέρια μέσα πυρόσβεσης, αποθέματα ειδών ΧΒΡΠ και ιατρικά αποθέματα, μεταφορές έκτακτης ανάγκης, κινητά καταλύματα και ενεργειακός εφοδιασμός έκτακτης ανάγκης.
- 16** Τα κριτήρια που εφαρμόσαμε για την επιλογή των κρατών μελών, των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων και των έργων ήταν η σημαντικότητα, το είδος της ικανότητας, η γεωγραφική θέση και ο βαθμός υλοποίησης των έργων. Στο δείγμα μας συμπεριλάβαμε δράσεις απόκρισης που έλαβαν χώρα μόνο στα κράτη μέλη που συγκαταλέγονταν στο δείγμα των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων και των έργων, με βάση τη σημαντικότητα και το είδος της ικανότητας ([παράρτημα II](#)). Όσον αφορά τις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του rescEU, οι ικανότητες στον τομέα ΧΒΡΠ αντιπροσώπευαν το μεγαλύτερο μερίδιο των δαπανών, ενώ οι ενεργοποιήσεις του μηχανισμού πυρόσβεσης αποτελούσαν τον μεγαλύτερο αριθμό δράσεων απόκρισης του rescEU στον πληθυσμό ελέγχου μας.
- 17** Τόσο τα κράτη μέλη της ΕΕ όσο και οι συμμετέχουσες στον ΜΠΠΕ τρίτες χώρες μπορούν να λαμβάνουν μέρος σε προσκλήσεις υποβολής προτάσεων rescEU. Όσον αφορά τη γεωγραφική εμβέλεια, ο έλεγχος κάλυψε επιχορηγήσεις που χορηγήθηκαν σε κράτη μέλη της ΕΕ. Το δείγμα των δράσεων απόκρισης που επιλέξαμε κάλυπτε ενεργοποιήσεις τόσο εντός όσο και εκτός της ΕΕ ([γράφημα](#) στο [παράρτημα II](#)).
- 18** Πραγματοποιήσαμε τις ελεγκτικές εργασίες από τον Απρίλιο έως τον Δεκέμβριο του 2025 μέσω ελέγχων εγγράφων, επιτόπιων επισκέψεων σε τέσσερα κράτη μέλη (Γαλλία, Ιταλία, Πολωνία και Φινλανδία) και συνεντεύξεων με δικαιούχους, αρμόδιες αρχές και συμφεροντούχους. Η [ελεγκτική μεθοδολογία](#) που εφαρμόζουμε είναι σύμφωνη με τα διεθνή πρότυπα ελέγχου που εκδίδει ο [Διεθνής Οργανισμός των Ανώτατων Οργάνων Ελέγχου](#).

Παράρτημα II – Τα δείγματά μας

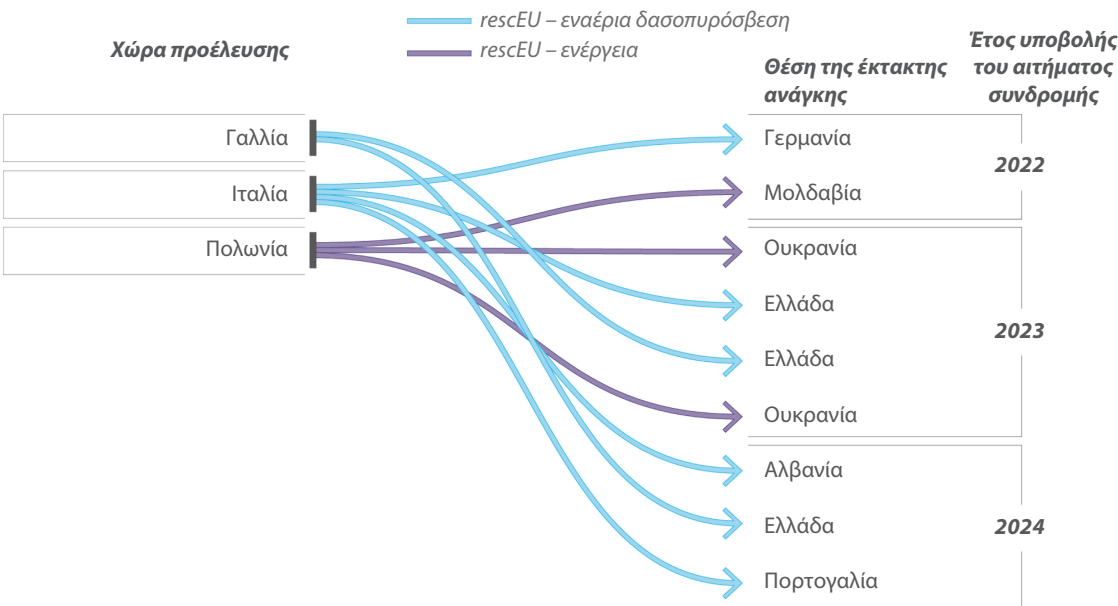
Πίνακας | Δείγμα 6 προσκλήσεων υποβολής προτάσεων rescEU, 1 απευθείας ανάθεσης και 8 σχετικών έργων

✓ Ολοκληρώθηκε
➔ Σε εξέλιξη

Αριθμός πρόσκλησης	Αριθμός έργου	Είδος έργου	Πηγή χρηματοδότησης	Κατάσταση του έργου	Προϋπολογισμός (σε ευρώ)
1	1	Εναέρια μέσα πυρόσβεσης	ΠΔΠ	➔	100 000 000
2	2	Αποθέματα ιατρικών και ΧΒΡΠ ειδών	NGEU	➔	242 236 085
	3	Αποθέματα ιατρικών και ΧΒΡΠ ειδών	NGEU	➔	100 615 766
3	4	Μεταφορές έκτακτης ανάγκης	NGEU	➔	135 848 000
4	5	Κινητά καταλύματα	NGEU	➔	35 515 202
5	6	Αποθέματα ιατρικών και ΧΒΡΠ ειδών	NGEU	➔	187 583 204
6	7	Εναέρια μέσα πυρόσβεσης	ΠΔΠ	✓	4 753 770
Απευθείας ανάθεση	8	Ενεργειακός εφοδιασμός έκτακτης ανάγκης	NGEU	➔	114 965 450

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων που παρείχε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Γράφημα | Δείγμα 9 δράσεων απόκρισης rescEU

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων που παρείχε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Συντομογραφίες

Συντομογραφία	Ορισμός/Επεξήγηση
HERA	Αρχή Ετοιμότητας και Αντιμετώπισης Καταστάσεων Έκτακτης Υγειονομικής Ανάγκης
NGEU	Μέσο NextGenerationEU
OLAF	Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης
ΓΔ ΕCHO	Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκής Πολιτικής Προστασίας και Επιχειρήσεων Ανθρωπιστικής Βοήθειας
ΕΑΔΠ	Εναέρια δασοπυρόσβεση
ΕΔΠΠ	Ευρωπαϊκή Δεξαμενή Πολιτικής Προστασίας
ΚΣΑΕΑ	Κέντρο Συντονισμού Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών
ΚΣΕΠΕΑ	Κοινό σύστημα επικοινωνίας και πληροφόρησης έκτακτης ανάγκης
ΜΠΠΕ	Μηχανισμός πολιτικής προστασίας της Ένωσης
ΠΔΠ	Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο
ΧΒΡΠ	Χημικός, βιολογικός, ραδιολογικός και πυρηνικός παράγοντας

Απαντήσεις της Επιτροπής

<https://www.eca.europa.eu/el/publications/SR-2026-17>.

Χρονογραμμή

<https://www.eca.europa.eu/el/publications/SR-2026-17>.

Κλιμάκιο ελέγχου

Στις ειδικές εκθέσεις του ΕΕΣ παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των ελέγχων που διενεργεί το κλιμάκιο επί πολιτικών και προγραμμάτων της ΕΕ ή επί διαχειριστικών θεμάτων που αφορούν συγκεκριμένους τομείς του προϋπολογισμού. Το ΕΕΣ επιλέγει και σχεδιάζει τα εν λόγω ελεγκτικά έργα κατά τρόπο ώστε αυτά να αποφέρουν τον μέγιστο αντίκτυπο, λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων για τις επιδόσεις ή για τη συμμόρφωση, του επιπέδου των σχετικών εσόδων ή δαπανών, των επικείμενων εξελίξεων και του πολιτικού και δημόσιου συμφέροντος.

Ο εν προκειμένω έλεγχος επιδόσεων διενεργήθηκε από το Τμήμα Ελέγχου ΙΙΙ (Εξωτερικές δράσεις, ασφάλεια και δικαιοσύνη), υπό την προεδρία αρχικά της Bettina Jakobsen, Μέλους του ΕΕΣ, και στη συνέχεια του George-Marius Hyzler. Επικεφαλής του ελέγχου ήταν ο George-Marius Hyzler, Μέλος του ΕΕΣ, συνεπικουρούμενος από τον Romuald Kayibanda, προϊστάμενο του ιδιαίτερου γραφείου του, την Annette Farrugia, σύμβουλο στο ιδιαίτερο γραφείο του, την Margit Spindelegger, διοικητικό στέλεχος, την Naiara Zabala Eguiraun, υπεύθυνη έργου, και τους Tomasz Karpera και Michele Scardone, ελεγκτές. Ο Richard Moore παρείχε γλωσσική υποστήριξη. Η Dunja Weibel παρείχε υποστήριξη για τη δημιουργία των γραφικών και η Joanna Piotrowicz διοικητική υποστήριξη.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2026

Η πολιτική για την περαιτέρω χρήση εγγράφων του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) ορίζεται στην [απόφαση αριθ. 6-2019 του ΕΕΣ](#) για την πολιτική ανοικτών δεδομένων και την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου ορίζεται διαφορετικά (π.χ. σε χωριστές ανακοινώσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας), το περιεχόμενο του ΕΕΣ που ανήκει στην ΕΕ παραχωρείται βάσει της άδειας [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Ισχύει, επομένως, ως γενικός κανόνας ότι η περαιτέρω χρήση επιτρέπεται υπό τον όρο ότι αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται οι αλλαγές. Κατά την περαιτέρω χρήση απαγορεύεται η διαστρέβλωση του αρχικού νοήματος ή μηνύματος των εγγράφων. Το ΕΕΣ δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε συνέπεια προερχόμενη από την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Εάν συγκεκριμένο περιεχόμενο αναφέρεται σε ταυτοποιήσιμα φυσικά πρόσωπα, π.χ. φωτογραφίες υπαλλήλων του ΕΕΣ, ή περιλαμβάνει έργα τρίτων, απαιτείται πρόσθετη έγκριση.

Όταν παραχωρείται η έγκριση, αυτή ακυρώνει και αντικαθιστά την ανωτέρω γενική έγκριση και αναφέρει σαφώς τυχόν περιορισμούς στη χρήση.

Για τη χρήση ή την αναπαραγωγή περιεχομένου που δεν ανήκει στην ΕΕ, μπορεί να χρειάζεται να ζητήσετε άδεια απευθείας από τους κατόχους των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Φωτογραφία εξωφύλλου: © Chalabala – stock.adobe.com.

Γράφημα 1, Παράρτημα Ι γράφημα 1 και Παράρτημα Ι γράφημα 2 – Εικονίδια: Τα γραφήματα αυτά σχεδιάστηκαν με τη χρήση πόρων της [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Πλαίσιο 8 – Εικονίδιο: Το πλαίσιο σχεδιάστηκε με τη χρήση πόρων της [Flaticon.com](#).

© Freepik Company S.L. Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Το λογισμικό ή τα έγγραφα που καλύπτονται από δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα εμπορικά σήματα, τα καταχωρισμένα σχέδια, οι λογότυποι και οι επωνυμίες/ονομασίες, εξαιρούνται από την πολιτική του ΕΕΣ για την περαιτέρω χρήση.

Το σύνολο των ιστότοπων των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης εντός του ονόματος χώρου «europa.eu» παρέχει συνδέσμους προς ιστότοπους τρίτων. Δεδομένου ότι το ΕΕΣ δεν έχει έλεγχο επ' αυτών, σας συνιστούμε να εξετάζετε τις πολιτικές τους για την προστασία του ιδιωτικού απορρήτου και της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Χρήση του λογότυπου του ΕΕΣ

Δεν επιτρέπεται η χρήση του λογότυπου του ΕΕΣ χωρίς την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του οργάνου.

HTML	ISBN 978-92-849-7737-6	ISSN 1977-5660	doi:10.2865/2095522	QJ-01-26-028-EL-Q
PDF	ISBN 978-92-849-7738-3	ISSN 1977-5660	doi:10.2865/8626621	QJ-01-26-028-EL-N

Παραπομπή στην παρούσα έκθεση να γίνεται ως εξής:

Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, [ειδική έκθεση 17/2026](#), με τίτλο «Απόθεμα rescEU του μηχανισμού πολιτικής προστασίας της Ένωσης – Πολύτιμη συνεισφορά στην ευρωπαϊκή πολιτική προστασία, παρά τις αδυναμίες στον σχεδιασμό που στάθηκαν εμπόδιο στην υλοποίηση και τη βιωσιμότητα», Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2026.

Εξετάσαμε τον σχεδιασμό και την υλοποίηση από την Επιτροπή έργων που αποσκοπούσαν στην ανάπτυξη και τη συσσώρευση των αποθεμάτων του rescEU, καθώς και στη χρήση τους. Τα εν λόγω αποθέματα rescEU αντιπροσωπεύουν τα τρία τέταρτα (2,9 δισεκατομμύρια ευρώ) της χρηματοδότησης του μηχανισμού πολιτικής προστασίας της Ένωσης κατά την περίοδο 2021-2027.

Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι τα αποθέματα rescEU συνέβαλαν σημαντικά στην ευρωπαϊκή πολιτική προστασία μέσω της αγοράς και της μίσθωσης διάφορων ικανοτήτων rescEU, καθώς και μέσω της ανάπτυξης αυτών των ικανοτήτων εφόσον αυτό επιβαλλόταν σε περίπτωση κρίσης. Ωστόσο, διαπιστώσαμε ότι αδυναμίες στον σχεδιασμό των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων λειτούργησαν ανασταλτικά για την υλοποίηση και τη βιωσιμότητα των έργων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι διαδικασίες που εφαρμόζονταν σχετικά με τα αιτήματα απόδοσης εξόδων για δράσεις απόκρισης ήταν επαχθείς. Διατυπώνουμε συστάσεις για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων.

Ειδική έκθεση του ΕΕΣ υποβαλλόμενη δυνάμει του άρθρου 287, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Τηλ. +352 4398-1

Πληροφορίες: eca.europa.eu/el/contact
Ιστότοπος: eca.europa.eu
Μέσα κοινωνικής δικτύωσης: @EUauditors